

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Wechselmann Ignác.

Budapest, február 18.

A Kun Kocsárdok, Röck Szilárdok, Pálffy Jánosok, Machlupok és Taub Salamonok Pantheonjába bevonult ma egy fakó, egyszerű ember: Wechselmann Ignác budapesti építőmester, aki tegnap hetvenöt esztendőskorában meghalt és máttól kezdve halhatatlan. Csendben és munkában töltött el egy emberöltőt, ezelőtt huszegynehány esztendővel visszavonult a munkától és készült a halálra. Ugy készült reá, mint a kivételesen nemes lelkek szoktak: folytonos jötevással, s a folytonos, csendes jótékonyosság közben egy nagyszerű cselekedetre gondolva, amellyel egy szép életet halálában megkoronázzon. Erre gyűjtötte össze vagyonának a részét, amely a szülőkölködőknek szánt adományokból megmaradt. Pénzzé tett mindent, hogy mikor utolsó órája út, készen adhassa át mindenét: hárommillió negyszázezer koronát. Ezt a fejedelmi összeget két célra adta Wechselmann Ignác: a tanítók árvaházának és a vakok intézetének. És ahogyan adta, az a mód is rávall a nagyszabású filantrópra, a jóság zsenijére, aki adományát egészen ajándéknak szánta, semmit éretle el nem fogadván, még az utókor halála elől is menekülni igyekezvén. Megirta végrendeletében, amelyet ma nyújtott át egy barátja Wlassics Gyula kulturálisminiszternek, hogy azért nem tette meg alapítványát életében, mert még a gyanúját is kerülni akarta annak, hogy kitüntetésre vágyakozik és még halála után is legjobban szeretett volna ismeretlen maradni, amint ismeretlenül tett jót egész életében.

Ime, egy klasszikus példája a tökéletesen jó, a tökéletesen nyagylelkű embernek. Még halóporában is alig merjük dicsőíteni, nehogy megbántuk szellemét, amely éppen olyan nagy a szerénységben, mint az emberszere-

tetben. Am a jelenkor krónikásának lehetetlen szó nélkül elhaladnia az abnormisan nagy jötevés mellett, amely a mai sivárnak látszó idők sötétségébe átható fényt sugározhat. Az ilyen hatalmas arányú jócselekedeteknek nem szabad méltatás nélkül elvegyülniök a ma történetének egymásra torlódo eseményei között; az emberszeretnek a maihoz hasonló sátoros ünnepei nemcsak enyhülést jelentenek nekünk, hanem nagy jóvátételt is. Ezek fogják rehabilitálni ezt a mai kort a jövőd nemzedékek előtt, amely napjaink történetéről bizonyára kegyetlenül ítélkeznek, ha ítéletnek mérlegébe nem esnének a Wechselmann Ignácok grandiózus példái is.

Vagy nem érdekes jelenség-e az, hogy éppen a mi napjainkban, az érdekharcnak, az anyagasságnak, az osztálygyűlöletnek, a felekezeti és faji háboruságnak napjaiban támadnak akkora filantrópok, az önzetlenségnek, az egyetemes nemzeti és egyetemes emberi érdekeknek olyan ideális gondviselői, mint gróf Pálffy János, Wechselmann Ignác és a többiek?

Most egyívé tartoznak ők valamennyien, ámbár a konkrét cél, amelyet életük nagy cselekedetével szolgáltak, nem ugyanaz. Az alapgondolatban és az alapmotívumban, mindenkifölött pedig példaadó jelentőségükben találkoznak. A nemes magyar fűr, aki az osztályérdek szűk gondolatkörén messze fölül emelkedve, a magyar középosztály erősítésének szenteli vagyonát; a Porosz-Szilíziából bevándorolt kazár, aki alig tanulta meg a magyar nyelvet, de megtanulta a magyar haza szeretetét, s odaadja vagyonának egy darabját a nemzet napszámosainak, akik a kultura világosságát terjesztik, a másikat azoknak, akikől minden más világosságot megvont a természet mostohasága, s csak a kultura és a szeretet világosságára vannak utalva: ez a két ember rokon egymással, mint ugyanannak

a fának két hajtása. Egyformán nemesek ők, s a többiek mind; lelküknek egyforma előkelősége nivellálja a származás nagy különbségeit.

Gróf Kun Kocsárd, Röck Szilárd, Machlup, Taub Salamon, gróf Pálffy János és Wechselmann Ignác: ezek a nevek fogják jelezni a mai kor történetének egy nagy fejezetét. Amint a régi, lovagi időkből az öldöklő csaták véres hősei, hadvezérei, azonképpen fognak fennmaradni a késő utódok számára az emberszeretet és a kultura hőszai, a nemzet jövői és a szenvedők vigasztalói. A jövőd előtt ők fogják tisztára mosni a mi mostani társadalmunk képét, amely náluk nélkül szomorú, rideg, visszataszító volna. A jövődöre nézve elégtétel, mostanra pedig jóleső vigasztalás és fölemelő példaadás a Wechselmann Ignác cselekedete. Talán mégsem olyan rossz ez a kor, amilyennek a hétköznap verejtéktől és a gyűlölet tajtékától szennyezett tusáiban látszik. Talán mégis van a mi társadalmunk életének is nemes tartalma, sokkal több, mint amennyi a mindennapos kavarodásban felszínre vetődik; vannak rejtett kincsei, csendben működő, nemes ösztönei, liszta indulatai, nagyobb mennyiségben, mint ahogy mi tudjuk; hogy így egy-egy kiemelkedő példában ilyen nagyszabású erő kifejtést tudnak produkálni. Az önzők, a haszonlesők, a gyűlölködők, az erőszakos stréberek és közéletünknek egyéb szerezéses rablókapitányai vajjon több joggal szerepelnek-e a mai kor értékmérőjéül, mint a szerény, nemes, tisztá és csendes jötevők, akiket mimózzajellemük visszatart a fórumtól, de egyetlen cselekedetük hirtelen elénekbe állit? Nem, nem így van. Ma legalább úgy látjuk, hogy nem így van. Ugy látjuk ezen a gyönyörű morális ünnepnapon, hogy ami ebben a korban hitvány, értéktelen, gonosz és rut, az nem több, csak hangosabb, mint az, ami nemes, értékes és szép. És ez fog fennmaradni, ez fog győzni nemcsak a mulandó-

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(56)

Pedig könnyen kitalálhatta a gondolatomat. Én jól ismertem a feladatomat. Nehéz küzdelem vár reám, amelyben egész lelki tehetőséget kell felhasználnom.

Most pedig ki voltam fáradva a zuhatagok utjától, nyugalomra volt szükségem. Engedelmet kérem, hogy a kajütömbé távozhassam. Elnyomott az álom. Csak késő este ébredtem fel a haza-térők zajos megérkezétre.

Tele voltak diadalhírekkel. Megtalálták az általam kikezdett turzást, folytatták, rögtön akadtak egy tömör köszérnértre, mely szélső nyujtványa volt a telepnek, az lehetett egy méter vastagságú, kivágtak belőle egy kosárra való, azt felhozták, rögtön próbát tettek vele a tüzhelyen, lobogva égett, egészen más tüzet adott, mint a tőzeg, alig maradt hamuja. A Manola danolt, táncolt örmében.

A Ruffo volt különösen boldog. Nem kell több tőzeget gázolnia. Nem győzött engemet ölelgetni, csókolgatni hálája fejében.

Másnap korán reggel fölkeltem; de már akkor a Capitano oltávozott, magával vitte a csónakomat, elment a zuhatagok utjára a Negritoval.

A Donnát Máriával együtt ott találtam a földézetem.

Gyönyörű tavasi reggel volt.

Nem kívántam nekik jóreggelt. Ezt tiltotta az iteni tizparancsolat. Minden szokásos üdvözlés tiltva volt. Minek azt mondani: „jóreggelt!” Ha jó, már megvan, ha rossz, nem lesz jobb.

— A férjem már lement a csónakkal a zuhatagba, — mondá a Donna.

— Hiszem, hogy teljesen meggyőződve fog visszatérni.

— Mi tehát most egyszerre milliomosokká lettünk?

— Csak az a kérdés, hogy tizmilliomosokká-e, vagy százmilliomosokká? A köszérnételep felbecsülhetetlen. Különösen itt.

— Mért mondja ön, hogy „itt.”

— A fogyasztó-közönség igényeit tekintve.

— No, az a fogyasztó-közönség nagyon szerény számra szorítokzik. Nyolcan vagyunk hozzá, önnel együtt kilencen.

— De majd százezren lesznek, ha a felfedezés közhírré fog válni.

— S aztán mire jók azok a milliók? Mit lehet rajtuk venni a nagyvilágban.

— Sok mindent, a mi drága és becses. Palotákat, uradalmakat, nyereséges vállalatokat, vasutakat, gépgyárakat, előfogatókat, versenyparipákat, vadaskerteket. Aztán fényes toaletteket, mindenféle élvezetet, ami gyönyörűséget ad, jótékony-sági hirnevet.

— Tegye ön hozzá „és fényes rangot, címet, még talán címet is”.

— Az mind hozzá tartozik a milliomosok boldogságához.

— A Donna megszorította a kezemet. A szemei tágra felnyitkák, az ajkai kiduzzadtak. Éles hangon kiáltá:

— Hát becsületet lehet-e venni a milliókon?

Erre aztán nem tudtam neki megfelelni. A kérdés értelmet nem birtam felfogni, de a hangból értettem valamit.

Nem beszélünk tovább e tárgyról.

Délre visszakerült a zuhatagfolyamból a Capitano. Ó nem időzött se a kentelepen, se az opálbarlangban, csak a köszérnéteget vizsgálta meg alaposan.

Azonnal behívott magához a szobájába.

— A köszérnételep fölyülmulja mindazt, amit te elmondál róla. Az egy kimerithetlen tárna. E sziget lakói örök időkre biztosítva vannak szükségleteikről.

— Tohát csak e sziget lakói? Egyébre nem gondolsz? Te bizonyosan ismered az Ezeregyéjszákát, emlékezni fogsz Sheherezáde azon regéjére, melyben egy szegény halászt megszán a tündér s leküld hozzá éjszaka a kunyhójába tiz dzsint, akik mind egy hajlós vesszőt adnak a halász kezébe, aztán táncra perdülnek előtte, s mikor elvégezték, egy-egy rézaspert dobznak a fekhelyére s arra megint elrepülnek. Tiz asper bizony nem valami fényes ajándék a tündértől.

(Folytatása következik.)

ságon, de a jelenkor forrongó kavardásában is végül ez lesz felül, mulhatatlanul, legyőzhetetlenül. Aki, hacsak huszonnégy órára is, visszaadta nekünk ezt a hitünket s hacsak huszonnégy órára is, elkergette tőlünk a csüggedést: annak a csendes, fakó, igénytelen nagy embernek emlékezte legyen áldott mindörökké.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, február 18.

A folyosón a lovagias ügy a téma. Lesz-e párba vagy nem lesz? Délután már úgy tudják, hogy lesz. Pedig mindenkinek az az információja, hogy a segítők titoktartást fogadtak. Hiába. Csökönnyesen tartja magát a hír, hogy pisztolypárba lesz s hogy a miniszter katonásan kijelentette: — Ne nézzék azt, hogy hetvenesztendő vagyok!

Benn a Házban napirend előtt még villámlik valamelyest a tegnapi vihartól. Előbb *Kubik* Béla utasítja vissza egy esti lapnak azt a glosszáját, mintha Apponyi tegnap hátmögött tanácsot adott volna az ellenzéknek s ez a visszautasítás alkalma ad a néppártnak, hogy sajtógyűlésének zsilipjét kinyissa.

Rakovszky élesen jegyzi meg:

— Be tudná állítását bizonyítani az illető hazudó?

Gróf *Wileczek* még erősebb. Azt mondja:

— Ez alávalóság!

Majd *Pap Zoltán* igazolja magát napirend előtt, hogy igazat mondott, mikor egy erdélyi hadgyakorlat tikaiból kimesélte, hogy az egyik ezredes nem akart inni a *Kossuth-kut* vizéből s előbb még a patikában is hajsolt másfajta vizet.

Ugron Gábor közbeszólt:

— Ivtól volna *Ferenc József-víz*!

Amire valami derűtség támadt, miközben *Endrey Gyula* megtoldotta *Ugron* megjegyzését.

— Oh a *Ferenc József-víz* lojális ital, osztráknak való. Megtanul tőle szaladni.

A vihar tehát viharos derűséggé olvadt már. Komolyabbra csak akkor fordult a hangulat, mikor báró *Fejérváry Géza* lojálisan beismerte, hogy *Pap Zoltán* félreértette, ellenben ma már hivatalosan konstátálta, hogy *Hajdu István* csak egy van, az illető a kilencvenes években csakugyan Nagyváradon állomásozott s ez határozatlan kijelentette, hogy *Lengyel Zoltán* állítása valótlan.

A miniszter *Hajdu István* kihallgatásáról az eredeti jegyzőkönyvet olvasta fel s aztán, a jobbmező zajos tetszése közben, szólt:

— Látnivaló tehát, hogy *Lengyel* képviselő ur állítása, nem mondom, hogy hazuság, mert ez inparlamentáris, de legalább is *telivér valótanság*.

Mindez gyorsan, mozgalmasan pergett le, de nem tartott sokáig. Aztán két szébbeli: *Mukics Simon* és *Bencs László* kibeszélte az ülést két óráig. Tovább nem volt rájuk szükség, mert interpellációk voltak.

Rakovszky István a kétéves szolgálati időre vonatkozó előterjesztéseket sürgette meg, mire báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter kijelentette, hogy erre vonatkozólag már van határozat s őszszel a véderőjavaslat kapcsán a kívánt előterjesztés is meglesz. A többség ezt tudomásul vette. Aztán *Pichler Győző* interpellálta meg a belügyminisztert, hogy a fővárosi kölesön konverziójára vonatkozó határozatot ne hagyja jóvá, mert a határozatot szabályellenesen hozták. *Szell Kálmán* miniszterelnök, mint belügyminiszter, azt felelte, hogy azt a határozatot, ha igazán szabályellenesen hozták, ugysem fogja megerősíteni, de vizsgálat nélkül pálcát törni nem hajlandó. Ezt is tudomásul vették s ezzel az ülés bevégeződött...

A képviselőház ülése február 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi Albert*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Darányi Ignác*.

Nyegre László jegyző: Jelenti, (Halljuk! Halljuk!) hogy az indítványkönyvbe a következő indítvány van bejegyezve: Február 17-ikén *Zboray Miklós Győrffy Gyulának* folyó évi február hó 11-dikén kelt és a csikszentmártoni választókerület polgárhoz intézett nyit levelében foglalt, az összehírelhetőségű itélő-bizottságra vonatkozó sérítő állításainak megtorlása tárgyában.

Elnök: Az indítvány indokolására a szombati napot tűzi ki.

Nyegre László jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvbe a következő interpellációk vannak bejegyezve: A mult ülésről elmaradt dr. *Lengyel Zoltán* interpelláció a miniszterelnökhöz és a kereskedelemügyi miniszterhez: Győr város polgármesterének az államvasutak győri pályaudvarában kifüggesztett hirdetőnyelve tárgyában. — Ujjabb interpellációk: *Rakovszky István:* A kétéves katonai szolgálati idő ügyében a honvédelmi miniszterhez. Dr. *Pichler Győző:* A 16- és székvárosi konverzió ügyében a miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez.

Rakovszky István kéri, hogy az interpellációk kezdete legalább féltekőre tűzessék ki. (Felkiáltások a bal- és szélsőoldalra: Egy órára!) Másfél óra elég lesz az interpellációk előterjesztésére.

Szell Kálmán: Már a multkor voltam bátor a t. Házat kérni, hogy az idővel új osztatív pazarlást mégse kövessünk el. Ha az interpellációk megkezdését 1 órára kéri, épp úgy kérhetnék 12-re,

vagy mindjárt az ülés kezdetére. Múltánynak tartom azonban, hogy fél három helyett két órakor térjünk át az interpellációkra. (Helyeslés.)

Elnök: Az interpellációk két órakor fognak megtörténi.

(Napirend előtt.)

Kubik Béla: Felhozza a Magyar Szó tegnapi számát, melyben az foglalatlik, hogy a Ház elnöke szólóval támadásra szövetkezett egy miniszter ellen, tehát hatalmával visszaélt.

Rakovszky István: Be tudja bizonyítani a hazugságot?

Kubik Béla: Tiltakozik a nevezett lap támadása ellen.

Papp Zoltán: Bizonyítani igyekszik, hogy amit multkor beszédében elmondott az igaz. Nem mondom, hogy *Udvarnok* nem akart inni a *Kossuth-kutból*. Fenntartja azonban azt, hogy *Udvarnok* nem tudott egy szót sem magyarul s szőlőt leszadia, mert nem tudott jól némétül. A *Kossuth-kut* esete máshol történt. A honvédelmi miniszter vizsgálatot indított, hogy a nemzetet ért sérélmek orvosoltassanak. Szóló ezt vivmányának tekintti, de elvárja, hogy a *Kossuth*-esetet is meg fogja vizsgálni. Elmondja még egyszer az esetet. *Cholerus* ezredes...

Ugron Gábor: Hóhéras?

Papp Zoltán:... *Cholerus* ezredes *Gyergyó-Szentmiklóson* vizet kért, de nem kapott mást, mint a *Kossuth-kutból*...

Ugron Gábor: *Ferenc József-keserűvizet* kellett volna neki adni! (Derűtség.)

Papp Zoltán: Az ezredes azt mondotta, hogy inkább nem iszik vizet, mint a *Kossuth-kutból*. Végre mégis ivott. (Derűtség.) Az ebéden *Bertalan Pál* egy éves önkéntes levarkata poharáról a *Kossuth* nevet, hogy ezredesének kedvében járjon. (Zaj a szélsőbalon.) Erre vonatkozólag felvilágosított kér.

Báró Fejérváry Géza: *Papp Zoltán* képviselő urnak csakugyan igaza volt; én tegnap tévedtem, de tévedtem azért, mert — amit ő maga is beismerte — nem nevezte meg azt az ezredest és az előadás iolyama alatt mindenki kivethette volna azt hogy ez az ezredes ugyanazon *Udvarnok* ezredes, akiről beszélt az előtt, mint órnagyról.

Papp Zoltán: Két esetet említettem!

Báró Fejérváry Géza: Hát én tévedtem, beismerem.

Gabányi Miklós: Mint mindig szokott tévedni! (Mozgás a jobboldalon.)

Báró Fejérváry Géza: De a többi valótanságokat, amelyeket tegnap felsoroltam, fenntartom sőt bátor leszek még másokat is felsorolni.

Hát én tévedtem, azt elismerem és visszavonom azt, amit *Papp Zoltán* képviselő urra mondtam, de fenntartom magamnak, hogy az esetet megvizsgálta-tom és majd annak idején előterjesztem a t. Háznak. (Helyeslés jobboldal.)

Nessi Pál: Akkor már nem lesz miniszter! (Zaj jobboldal.)

Báró Fejérváry Géza: "Átmegegyek, t. képviselőház, *Lengyel Zoltán* t. képviselő ur — sajnaom hogy nincs itt — tegnapi állításaira *Hajdu István* óhadnagytól illetőleg. Először azt állította t. képviselő ur, hogy fenntartja ama kijelentését, hogy azt a óhadnagytól, mert egy polgári magyar emberrel magyarul beszél, kétheti lögságra ítélte el ezredese. Ezt fenntartotta. En pedig fenntartottam és fenntartom azt, hogy ez, nem ugyan hazuság — ez nem parlamentáris kitéjezés — (Elnök derűsége.) hanem egy telivér valótanság, (Elnök derűsége. Zaj. Elnök csenget) amennyiben ez soha sem történt meg.

A sétáltató.

☐ A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. ☐

A sétáltató: valaki, aki sétál, még pedig nem a saját jószántából és nem a saját mulatságára. Nehogy azonban a tájékoztatlan idegen azt higgye, hogy akkor talán mások szórakoztatására járja az utcát. A sétáltató azzal, hogy sétál, még másokat se szórakoztat. Ebben különbözik ama diszmagyaros uraktól, akik szintén nem a maguk jószántából szoktak végigsétálni az *Andrássy-uton*, néha kocsin, néha gyalog, de mindig egyaránt azt hirdető, hogy aki mulatni akar, menjen *Ós-Budavárába*, mert ott látható a kaucukember, az alvó fakir, a tigrisidomító gyermek, és *Amerika gyöngye*, *Miss Siddy Nirvána*. Ha ezek a diszmagyaros urak, akik szintén nem a saját gyönyörűségekre végzik sétáikat, elvonnulnak az utcán, legalább a gyerekek és a naivabb felnőttek kíváncsi örömmel szemlélik őket. De a sétáltatót kíváncsi örömmel senki meg nem nézi, ha pedig igen, az a sétáltatónak nagy kárára van és ártalmára egész pályafutásának. Neki ugyanis egyik főkválitása az, hogy észrevétlenül és láthatatlanul sétáljon. Ugyszólván csak a szemével kell sétálnia.

Ha a déli órákban végigmegyünk a városban 12-2 között az *Andrássy-uton*, a korzón és a *Váci-utcán*, — délután 4-ig a *Stefánia-uton*, lépten-nyomon találkozzunk sétáltató párokkal, melyek néha két, néha három, néha négy leányból állnak. Egyike ezeknek a sétáltató, a többi pedig jó házból való fiatal leány. A sétáltatót a gyökörölt szem mihamar felismeri a többi közül. Ha a csoport három személyből áll, akkor a sétáltató mindig és minden körülmények között az, aki a középén jár. Ha ketten, négyen vagy többen vannak, akkor a következtetés már valamivel komplikáltabb, de akkor se tulságosan nehéz. Ilyenkor megállapítható a sétáltató személye

a következőkből: a sétáltató vagy a legcsunyább, vagy a legcsinosabb. Középut itt nincs. Hogy mért nincs, azt magam sem tudom. Továbbá: ő az, akinek nincs fehér túll-máslája, nincs kiszakadt fehér keztyűje, csincsilla-, vagy hermelinbojja, nincs másfélméteres uszálya, nincs gyönyöggel tarkázott aranylánc és nincs a villanyosra való hatosa a keztyűje alatt. Azonban: van tisztességes sötét keztyűje, van uszálytalan szoknyája, utanzott barna prémgallérja, van hideg napon karmanytujja, esős napon esernyője és kétes napokon mind a kettő. A karmanytujában mindig van zsebkendő és a zsebében van mindig a tárcája, benne néhány forint és nagyon sok levélbélyeg. Ő az, aki járás közben lép és nem ring, lejt, lebeg, szalad, tipeg, vagy táncol. Ő az, aki kikerüli a villamoskocsit az átjáróknál és nem várja, hogy a villamos kikerülje őt. Ő az, aki a többieket egyenkint megmenti az önkényes elgáztatás veszedelmétől.

Aki alaposan megfigyeli ezeket a csoportokat, az még egyéb dolgokról is ráismerhet a sétáltatóra. Ha az alapos megfigyelő például egyszer tisztes távolságból kíséri a hölgyeket, delfer — például a korzón — a következőket fogja tapasztalni: egyszerre az egyik fiatal leány előhúzza óráját és a szórnyűködés minden látható jelével kifejezést ad annak a váagnak, hogy három és fél perc múlva otthon legyen: a *Szabadság-téren*. Erre az egész társaság felkap a legközelebbi villamosra és berobognak a *Szabadság-tér* felé. Ott megérkezvén, hazáig kísérik az illető hölgyet, a kapuban hosszasan elválnak és aztán egygyel megfogva folytatják utjukat. Megindulnak például a *Váci-utca* felé vagy a *Korona-herceg-utca* felé. Ekkor a megmaradt három hölgy közül kettőnek eszébe jut, hogy ma délután korán kell a szabónőhöz menniök, mert aztán még négy zsorra vannak meghíva. A sétát tehát újból félbe kell szakítani, mert most ezt a kettőt kell hazakisérni a *Lipót-körutra*. Mikor

ez is megtörténi, nem marad csak egy leány és a sétáltató. Ennek az egynek, úgy lehet, van érzéke a magasabb dolgok iránt, és akkor most, kétértai bolyongás után, okvetlenül eszébe fog jutni, hogy meg akarja nézni a *Nemzeti Szalon* téli kiállítását. Most tehát még egy fél órára betérnek a *Nemzeti Szalonba*. Ezután a sétáltató hazakiséri az utolsó fiatal hölgyet az *Andrássy-utra*, és most már magában folytatja utját hazafelé. A sétáltatót tehát azon is meg lehet ismerni, hogy ő kliénszeinek mindegyikét hazakiséri és amíg a csoportból csak egy fiatal leány is van az utcán, addig ő is az utcán van. Mikor aztán már egytől-egyet hazaszállította őket, akkor fölkapaszkodik a körüti villamosra, esetleg az omnibuszra, és utazik hazafelé, valamerre a *Rökk Szilárd-utca*ba, vagy a *József-körutra*, vagy *Budára*, vagy az *Aréna-utra*, hogy aztán rövid déli pihenője után ismét ugyanezeket a műveleteket végezze más fiatal leányokkal. Legritkábban látni a sétáltatót csak egy fiatal leánynyal. Ő rendszerint többeknek közös tulajdona, de ha jog szerint csak egy leány támaszthat rá igényt, akkor a többiek amag egy barátságának révén élvezik a sétáltató szolgálatait. Ezek a szolgálatok igen nehezen definiálhatók. Azt hiszem, legjobban megvilágítom a helyzetet, ha azt mondom, hogy a sétáltatónak egyetlen feladata az, hogy legyen jelen — de úgy, hogy a többiek ne vegyék észre, hogy ő is jelen van. A sétáltató egyike azon fényzési cikkneknek, miknek minden uri házban meg kell lenniök, nem ám a házbéliek kényelmére, hanem a nagyközönség kielégítésére. Ezeknek a dolgoknak mindenütt meg kell lenniök, csupán abból az egy okból, mert mindenütt megvannak. Jóllehet még annak se volt rájuk szüksége, aki először divatba hozta őket; azoknak meg éppen nincs szükségük rájuk, akik a divatot felkarolták. Meglehet, hogy ezek a dolgok költségesek, nevésegesek, haszontalanok és kellemetlenek. Azért

Másodszor, a t. képviselő ur tegnap tagadásba vette, hogy ez a Hajdu István akkoriban, nem tudom, hadnagy, vagy főhadnagy volt-e, hanem hogy az a Hajdu István, aki most a honvédségnél szolgál, azonos volna azzal, aki akkoriban ott volt.

Andrey Gyula: Akit Juhásznak hívnak! (Élénk felkiáltások a jobboldalon: Ugyan!)

Gajárt Géza: Ez gyenge kapcsolódás! **Báró Fejérváry Géza:** Azt mondja, hogy annak más Hajdu Istvánnak kell lennie. (Zaj, élénk csevegés.) Leteszem a t. Ház asztalára egy a közös hadsereg, valamint a honvédség névkönyvét, (Mozgás a szélső-baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) méltóztatásuk abban báráknek egy más Hajdu István keresni, mint aki a honvédségnél szolgál és jelenleg a miniszteriumban mint kitűnő tiszt alkalmazásban van. Ezt leteszem a Ház asztalára. Méltóztatásuk meggyőződni.

Ez tehát megint nem igaz. Legyenek kegyesek most megengedni, miután tegnap kételkedtek és miután Lengyel Zoltán t. képviselő ur határozottan állította azt, hogy ha ő beszélni fogna azzal a Hajdu István főhadnaggyal, az majd megmondaná, hogy úgy volt-e, amint Lengyel Zoltán képviselő ur állította.

Legyen szabad felolvasnom ezzel a főhadnaggyal nem saját előírója által, hogy ne mondják, hogy pressió történt, hanem egy más törzsiszt elnöklete alatt fölveit jegyzőkönyvet. (Halljuk! Halljuk! Olvassa.):

„Jegyzőkönyv, felvétel akkor és akkor a magyar kir. honvédelmi miniszteriumban, a miniszterium III. ügyosztálya részéről Hajdu István magyar királyi főhadnaggyal, Lengyel Zoltán országgyűlési képviselőnek 1902. november hó 7-ikén tartott képviselőházi beszédében reá történt hivatkozás folytán. Jelen voltak a bizottsági közegek.“ (Felkiáltások a szélső-baloldalon: Halljuk! Kik azok?) Azt is megmondom. Szurmay Sándor vezérkari alezredes és Harmszay Dezső honvédelmi miniszteri titkár, mint jegyzőkönyvezető. (Felkiáltások a szélső-baloldalon: Hajdó! nincsen?) Erre nem kellett hadbró! (Folytatd olvassa.): „Szurmay Sándor vezérkari alezredes, a honvédelmi miniszterium I. osztályának ügyvezetője, közzölte Hajdu István főhadnaggyal Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő 1902. november 7-én tartott képviselőházi beszédének hiteles szövegét és a honvédelmi miniszter ur ó nagyméltósága szóbeli meghagyásából a következő kérdéseket intézte a nevezett főhadnaggyhoz, azon figyelemzetéssel, hogy a kérdésekre minden tartózkodás nélkül, az igazsághoz hiven nyilatkozzék:

Mivel a főhadnagy uron kívül más Hajdu István nevű tiszt sem a honvédség, sem a közös hadsereg tényleges, vagy nem tényleges állományában nem vezetettik, nyilatkozzék a főhadnagy ur, hogy ámbár a közölt beszédében Hajdu István mostani kapitányra történik hivatkozás, ön volt-e azon Hajdu István, aki 1895. évben a os. és kir. 37-ik gyalogezrednél Nagyváradon szolgált? (Halljuk! Halljuk!) Hajdu főhadnagy válasza (Olvassa.): „En voltam; 1889-től 1899-ig szolgáltam tényleg ezen ezrednél és 1895. évben ezredemmel Nagyváradon állomásoztam. Kivül más Hajdu István a jelzett években ezen ezrednél nem szolgált.“

Második kérdés (olvassa): Volt-e a főhadnagy ur a 37 gyalogezrednél 1895. évi október hó 1-vel megalkotott egyévi önkéntesi osztaggal, illetőleg annak tagjaival szolgálati, vagy magánérkezéskorban? és ha igen, ismerte-e ezen önkéntesi osztaggal Lengyel Zoltán akkori egyéves önkéntest? A válasz ez volt (olvassa): „Az egyévi önkéntesi osztaggal szol-

gálati összeköttetésben sohasem voltam; mivel azonban abban igen sok nagyváradi fiu szolgált és én akkor a nagyváradi társaságban önlék részt vettem, e révén az önkéntesek közül többséget ismerem és ezekkel személyesen érintkeztem is. Meglehet, hogy Lengyel Zoltán is ezek között volt, de reá külföldben nem emlékezem.“ (Derűtség a jobboldalon.)

Hozzáteszem azt, hogy amidőn én később a főhadnagy urtól azt kérdeztem, hogy abszolúte nem ismeri-e, azt mondta: „Nem emlékszem, de ha látnám, talán megismerem ura.“ A következő kérdés ez volt (Olvassa): „Megtörtént-e főhadnagy urral a közölt beszédben említett azon eset, hogy kétheti szabadságra itélletet, mert az utcán egy magyar civilemberrel magyarul diskurált? A válasz ez volt: (Olvassa): „Nem történt meg. Egész katonai szolgálati időm alatt ilyesmirt, vagy hasonló okból sem szabadsággal, sem másféle bármi néven nevezendő büntetéssel fenytve nem lettem.“

„Felolvasatlan, helybenhagyatott és aláíratott.“ Ez a jegyzőkönyv. Konstatálom tehát, hogy a képviselő urnak ez a kijelentése egy telvér valótlanság, (Derűtség a jobboldalon. Mozgás a szélső-baloldalon.) En ugyan felhozhatnék még eseteket, midőn szánt-szándékkal, vagy pedig nagyon téves információ alapján hasonló valótlanságok felhozattak, de nem akarom a t. Ház túrlmét tovább igénybe venni. (Élénk felkiáltások a jobb- és baloldalon: Halljuk! Halljuk!) Ha méltóztatnak kívánni, kérem! (Halljuk! Halljuk!)

Daranyi képviselő ur szemere vetette azt, hogy Zágrábban egy legény az őrszolgálaton meglágyott. Hát ez is telvér valótlanság. Méltóztatnak tudni azon t. képviselő urnak, akik valaha szolgáltak, hogy a szabály előírja azt, hogy nagy hidegben és nagy melegben a legény őrségen nem hagyható két órán át, hanem őránként sőt nagy hidegben félóránként is tevéltendő. Ez Zágrábban is történt, tehát senkinek sem adatott alkalom meglágyani. (Derűtség a jobboldalon. Mozgás a baloldalon.) Itt van a t. Beöthy-párt vezérének azon állítása. — hogy egy képviselőt azért, mert szélsőbaloldali volt: Szemeczez Emitt, a katonaság becsületügyi eljárás utján elbocsátotta. Igenis elbocsátotta. De miért? (Halljuk! Halljuk!) Képviselő volt 1835-től 1887-ig. 1887-től fogva nem volt képviselő és nyolc év múlva, 1895-ben telvérséget miatt az esküdtszék által elítélte és ezen az alapon becsületügyi eljárás utján elbocsátott. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Azt hiszem tehát, hogy mégsem felelt meg a valótlanságnak az, amit a Beöthy Ákos-párt t. vezére fehozott. (Élénk derűtlenség) En megengedem azt, hogy ilyen nagyszámú seregben, mint a miénk, eldörögnék egyes esetek, de kérem, melyik hivatásban nem történik elő hibák? Méltóztatnak azokat a dolgokat velem egyszerűen közölni. Valamint eddig is minden esetben utánajartam. ugy ezután is utána fogok járni (Élénk helyeslés és élénkes a jobboldalon.) és minden alkalommal kész vagyok az illető képviselő urat tevéltősitani. Ha helytelen dolgok történtek, az illetők felelősségre vonatnak telvéltlenül és szigorúan, ha azonban helytelen dolgok nem történtek, akkor ne méltóztatnak ilyenekkel itten paradirozni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Az ujonc-javaslat.)

Mukios Simon: Tiltakozik a miniszter azon kijelentése ellen, hogy a telete-szárka lófogó alatt 300 éven át ottanták a magyarok vérüket. Ottanták velük, de nem jószántukból. A miniszter azt is mondotta, hogy a függetlenségi párt bolondítja a népet. A tel-

ket birják és így a leányoknak akarva, nem-akarva, meg kellene tanulniok azt az idegen nyelvet. A tapasztalás és a megfigyelés azonban azt bizonyítja, hogy a sétáltató rendszeren mint néma személy szerepel csupán. A fiatal leányok egymás között igen sokat és igen élénken beszélgetnek magyarul, míg a sétáltató, mint egy hangtalan fantóm, kíséri őket árkon-bokron keresztül. Vannak ugyan fiatal hölgyek, akikben a jobberzés diadalmaskodik néhanap és ilyenkor megkérdik elinduláskor a sétáltatót, hogy milyen idő van ma és gondolja-e, hogy delután lesz jég. De az ilyen fiatal hölgyek ritkaságszámba mennek és még ama keveseknek sincs mindig olyan jó napjuk.

Mindezekből láthatjuk, hogy a sétáltatónak, — mint ilyennek — a legjobb esetben is csak ugynevezett fiktív értéke van. Vannak azonban kevésbé jó, sőt határozottan rossz esetek is. Ez utóbbiak közé tartozik az, ha a sétáltató szobba a növendekéinél. A sorsnak és a természetnek igazságot voltát bizonyítja az a tény, hogy ez igen gyakran fordul elő. Ilyenkor aztán beáll az a furosa helyzet, hogy a növendékek lesznek öntudatlanul, önkéntelenül, a sétáltató sétáltatói.

Külföldön a sétáltatót egyáltalán nem ismerik. Ott a gyermekeknek vannak nevelőnők, tanítódnők. De a felnőtteket engedik, hogy egyedül járjanak az utcán.

Erre azt szokás felelni, hogy igen ám, a külföldi nagyvárosokban mások a körülmények, mint itt minálunk. Ott lehet tenni azt, amit itt nem lehet. Azt hisszük azonban, hogy azok a körülmények, melyek a pesti utcákon szoktak elegáns felsőkabátban, szédítő nyakkendővel végigsétálni, — ezek a körülmények éppen ilyenek a külföldön is.

E.

iratok s a kérvények a katonai javaslatok ellen nem ezt bizonyítják.

Báró Fejérváry Géza: Mesterségesen csinált dolgok ezek!

Mukios Simon: Felszólítja a kormányt, osszassa fel a Házat, hogy megtudják, melyik párt mellett áll a nép. A király is sok közjogi botlást követ el a hadsereg doigában.

Élnök (csöngöt): A királyról így nyilatkozni nem szabad.

Mukios Simon: Ezután folytatja a hadügyi fejlődését ott, hol azt Papp Zoltán elhagyta, t. i. Mária Terézia koránál. Majd szünetet kér.

Élnök az ülést 10 percre felüggeszti. *Szünet után.* (Az élnök székét gróf Apponyi Albert foglalja el.)

Mukios Simon határozati javaslatot nyújt be a magyar nyelvnek s a magyar jelvényeknek a hadseregben leendő érvényesülése tárgyában. Azt hosszasan indokolja. Majd kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélső-baloldalon.)

Bencs László szintén nem fogadja el a javaslatot mert az a nemzet megrontását előzolja. A magyar ujoncokat nem a magyar alkotmányra esketik fel, hanem a közös törvényekre.

Nessi Pál: A császár. **Báró Fejérváry Géza:** Magával úgy sem beszéllek. (Zaj.)

Bencs László: Magyarországon mindenki 60 éves koráig katona.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem árt az! Nekem sem ártott. (Derűtlenség.)

Bencs László: Nekünk kétótnak igaz, hogy nem árt, de árt az sok ezer embernek. A törvényjavaslatot nem fogadja el és kéri a Házat, hogy az ő aláírójára helyezkedjék.

Élnök: A vitát félbeszakítja, mivel a napirend szerint az interpellációkra kerül a sor.

(A kétéves katonai szolgálat.)

Rakovszky István: Pártja nem szavazza meg az ujonclétszám felmeleését, mert ez újabb terhet ró a népre. Ezen terhek fejében rekompenzáció kell a nemzetnek és ez a rekompenzáció, szerinte, a kétéves szolgálat lenne. Erre nézve eddig a honvédelmi miniszter a véderő-és pénzügyi bizottságban csupán oly nyilatkozatot tett, hogy elvben nem ellenzi a kétéves katonai szolgálati időt. Ez nem elég. Szeretné tudni, hogy mennyi költséggel járna a kétéves katonai szolgálati idő behozatala és ezért a következő interpellációt terjeszti be:

Hajlandó-e a t. honvédelmi miniszter ur a lehető legrövidebb idő alatt egy részletes kimutatást a Ház elé terjesztetni, melyből azon költségek tűnnek ki, melyekkel állítóltag a kétéves katonai szolgálat behozatala egybeköve van. Ha nem hajlandó, mi ennek oka?

Báró Fejérváry Géza: Az interpelláló képviselő ur azt kívánja, hogy a lehető legrövidebb idő aótt részletes kimutatást terösszek a Ház elé, amelyből azon költségek tűnnek ki, amelyekkel állítóltag a kétévi katonai szolgálat behozatala egybe van kötve. Méltóztatásuk elolvassa a pénzügyi bizottság s ha jól emlékszem, a véderő-bizottság jelentését is, ahol fel van véve az, hogy ha a Ház oly határozati javaslatot hoz, amely szerint a honvédelmi miniszter a legközelebbi ujonck megajánlásról szóló törvényjavaslat előterjesztése alkalmával tegyen a Ház asztalára egy lehetőleg minden irányban kimerítő tájékoztató jelentést, én azt a magam részéről elfogadom. Ezzel dokumentáltam már a teljes jóakaratot, hogy minden, ami lehetséges történék meg arra, hogy a t. Ház a jelzett irányban tájékozva legyen. Igen kérem, ne méltóztatásuk a jóakarát, vagy a Ház iránti tisztelet hiányának venni azt ha én mégis azt mondom, hogy jelenleg lehetetlen előterjeszteni egy olyan kimutatást, amelyben a jelzett költségeket kimutassam Kiszámítottak ugyan a költségek úgy hozzávetőleg és én bátor voltam a pénzügyi bizottságban ezeket magam is felmenteni.

Szederekényi Nándor: Helytelenek voltak!

Báró Fejérváry Géza: Igen, helytelenek voltak. Hogy ha már most én összeállítok egy a t. képviselő ur nézete szerint valamivel helyesebb kimutatást is, nincs kizárva, hogy két hét múlva megint az mondja erre, hogy ez a kimutatás sem helyes. Méltóztatásuk tehát egy kis időt engedni. Ezzel a kérdéssel a hadügyi igazgatóság régebben nem igen foglalkozott. (Egy hang a szélső-baloldalon: Elég baj.) Nem baj! Megmondom, miért nem foglalkozott, mert egész Európában régebben nem volt szó a kétévi szolgálati időről, csakis a 90-es évek elején vetették fel megint ezt a kérdést Németországban. 1832-ben Németországban, illetőleg Poroszországban a kétévi szolgálatot hozták be. Nagyon kellemetlen tapasztalatokat tettek és 1861-ben kénytelenek voltak megint visszavenni a háromévi szolgálati időt. Azóta ott nagy előkészületek történtek a kétévi szolgálatra való átmenetre. És ez miért történik Németországban? Rézben azért, hogy a lakosságban könnyítve legyen, de leginkább azért, hogy a hadi létszám felmelelessék, mert a kétévi szolgálati idő következtében a hadi létszám jelentékenyen emelkedik.

Báró Kaas Ivor: A hadi létszám a kérdés most is!

Báró Fejérváry Géza: A kérdést tegye a t. képviselő ur akkor, amidőn a Ház asztalán fog futódnai a javaslat és a jelentés. Most hiába beszélünk arról. **Gróf Zichy Aladár:** Nem úgy érteite, miniszter ur!

Báró Fejérváry Géza: Ez a javaslat most nem szól a kétévi szolgálati időről. A hadi létszám telmeleéséről van szó itten, amennyiben kénytelenek vagyunk a békeleltárat felmelelni, mert különben nem vagyunk képesek a tüzérségi új formációkat és a tüzérségi formációknak módosítását keresztülvinni. En azt hiszem, hogy az őszig abban a helyzetben

leszek, hogy egész alapos előterjesztést tephok minden irányban úgy, hogy azután, ha arról lesz szó, hogy ezen kérdés megbeszéltessek tárgyalassék itt a Házban, a t. Ház tagjai minden irányban tökéletesen tájékozva is legyenek és ezen az alapon hozzászólhassanak a kérdéshez.

Nagyon kérem a t. Házat, méltóztassék bele-negugodni abba, hogy az észlel, amidőn az újonok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot előterjesztem, akkor igenis előterjeszt az indokolt tájékoztatást. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István: Nem veszi tudomásul a választ. Sajnálatos, hogy a miniszter nem terjeszthet elő most pontos adatokat a két éves szolgálati időre nézve, ami arra vall, hogy a közös hadügyminiszter nem teljesíti kötelességét, mert módjában kell lenni, hogy ilyen fontos kérdésben azonnal tájékoztathassa a képviselőházat.

Báró Fejérváry Géza: Azt mondja a képviselő ur, hogy nagy mulasztás történt a hadügyminisztérium részéről, hogy az eddigelő a kérdéssel nem foglalkozott. Hát méltóztassék egy kissé visszaemlékezni, mióta lett náunk az urak részéről akuttá léve a két éves szolgálat? Nagyon rövid idő óta. (Élénk ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Csak azóta, hogy Franciaországban a kérdés szinre került; (Élénk ellentmondások a bal- és szélsőbaloldalon) hiszen 1898. óta miért nem hangoztatták itt, a t. Házban a kétévi szolgálati időt? Eddigelő ez a kérdés egészen akur nem volt, dacára annak, hogy Németországban igenis azon feltételek mellett, amelyeknek nagyjában Rakovszky István képviselő ur feleltetett, a kétévi szolgálati idő - feltételese - ellogadtait. A kérdés itten az uraknál s Ausztriában is akuttá vált azáltal, hogy Franciaországban a kérdéssel szintén foglalkoztak és hogy a lapok azt híresztelték, hogy Olaszország is készül ezen kérdéssel foglalkozni. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között mi sem maradhatunk vissza... (Derültség a szélsőbaloldalon és felkiáltások: Mint utolsók!...) és mi nekünk is foglalkoznunk kell a kérdéssel. Hanem becsúsztatott kérek, itten beszédekkel a doigt előmozdítani - most ebben a pillanatban - nem fogjuk. Csak akkor fogjuk előmozdítani a kérdést, amidőn a konkrét javaslatok itt vannak a Ház asztalán. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tessék előterjeszteni! Zaj.)

Előnk: Csendet kérek, t. képviselő urak!
Báró Fejérváry Géza: Akkor igenis, de ezeket mostan, hogy úgy mondjam, kétfordultával...

Zboray Miklós: Ezt ismerjük!
Báró Fejérváry Géza: ... Hübele Balázs módjára elkészíteni és odadobni nem lehet. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Én megengedem, hogy Zboray Miklós t. képviselőbarátom sokkal gyorsabban dolgozzék nálammal...

Zboray Miklós: Ugy van! Igaz! (Derültség a baloldalon.)

Báró Fejérváry Géza: ... hanem ő sem lenne képes arra, hogy saját pártjabeli barátainak óhaját teljesítse. Lehetetlen. Minden dologhoz a világon kell egy bizonyos idő és hogyha alapos előterjesztést akarunk tenni, hát kérünk időt. (Derültség a baloldalon és felkiáltások: Mig tanulmányozzák!) Előterjesztessek holnapután is valami kimutatást, hanem hogy vajon köszönet lesz-e benne, ez más kérdés. (Derültség.) Hát én arra kérem az urakat, méltóztassanak megnézni Franciaországot! Körübelül másfél esztendője, hogy ott a kérdést tárgyalják; ezt megelőzőleg is foglalkoztak már a kérdéssel és tisztában vannak-e már? Nincsenek tisztában. Ez nagy s olyan kérdés, amely - hogy úgy mondjam - kétfordultával el nem intézhető; ez egy roppant nagy horderejű kérdés, hogyha minden irányban eleget akarunk tenni. Egyoldalú kívánásokra nézve intézkedni és a véderő harcoképességét nem venni semmibe sem: arra én rá nem állok soha soha! Hát én nagyon kérem, legyenek egy kicsit türelmemmel; amikor lehetséges, elő lesz terjesztve; elvileg - amint mondtam - a kormány nem idegenkedik tőle, sőt a véderő érdekében van a dolog, amennyiben a hadlétszám emelésével jár, de bizonyos feltételeknek eleget kell tenni, mielőtt ebbe a nagy kérdésbe belemennék. Erre nézve kérek bizonyos türelmet. Az előterjesztést meg fogom tenni és én majdnem meg vagyok győződve, hogy az a türelmetlenség, melyet most a t. Ház ezen oldalán látok a kétévi szolgálat behozatala iránt, nagyon meg fog csappanni (Zaj a szélsőbaloldalon) és talán örök lesznek az első, akik ellenséges frontot csinálnak. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

A Ház a miniszter választ tudomásul vette.

(A főváros konverziója.)

Piehler Győző: A székesfőváros törvényhatósága február 13-án elhatározta 25 millió kölcsönének konverzációt és elfogadta egy bankosport ajánlatát. Szólok nem bocsátok a bankok ajánlatainak bírálata, csak arra szoritok, hogy a határozathozatal törvénytelenség miatt szálaljon fel. Ebből az eljárásból meg lehet ítélni, hogy mi az az egyszerűsített és gyors közigazgatás. A vállalkozó bankosport február 11-én adta be ajánlatát, 13-án a bizottságok és a tanács lejártyáltak s még aznap a közgyűlés is elfogadta. Ez már valóban mesés gyorsaság, de talán mégsem járja, mikor 25 millióról van szó; kivált ha - mint a szóbanfoglott esetben - a törvényes létszám nincs is jelen a közgyűlésen. Elmondja aztán szólok a székesfővárosi közgyűlésen történeteket és a szavazás lefolyását, s ismerteti a bankok ajánlatának törvénytelen voltát. Szólok a fővárosnál garázdálkodó érdekcsoportokról, amelyek ellen már a kormány is föl-szólt egy leiratában. Ezek után a következők interpellációt terjeszti elő:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak, hogy Budapest fő- és székváros és hó 13-án tartott rendkívüli közgyűlésen a 25 millió 4/5 százalékos kölcsön konverziójára hozott határozat a törvény nyílt meg-sértésével hozott, mert az ajánlattevő bankosportnak

a közgyűlés által elfogadott ajánlata azt a törvénytelen kikötést tartalmazza, hogy a február 13-án meghozott határozatnak február 22-ig kell a kormányhatóság jóváhagyását elnyernie, holott a törvényes felekezési határidő csak február 28-ig jár le; mert az 1872. évi XXXVI. törvény cikk 60. §-a értelmében költ-szönök felvételét rendelő határozatokhoz a közgyűlés tagjai legalább egynegyed részének jelenléte szükséges és a kérdéses határozatnál csak hetvenhatan ges és a kérdéses határozatnál csak hetvenhatan ges voltak jelen. Ezek között is kilenc a tanács tagja; mert a határozathozatalnál a főpolgármester nem figyelmeztette a közgyűlés tagjait, hogy a törvény és ügyrend értelmében érdekelt részvénye-sek nem szavazhatnak és így az egyik ajánlattevő bank hat részvényese az ajánlat elfogadása mellett leadta szavazatát; mert minden sürgős szükség nél-kül február 12-éről 13-ára hívták össze a rendkívüli közgyűlést és a tárgy ismertetését tartalmazó fővárosi hivatalos lapot nem kézbesítették. Hanem csak a köz-gyűlés követlen megkezdése előtt a szinhelyen osz-tották ki és így a közgyűlés a tárgy kellő ismerete nélkül határozott; mert a verseny kizárásával csak egyetlen bankosporttal tárgyaltak és még kísérlet sem követtetett el, vajjon nem érhető-e el esetleg jobb, kedvezőbb ajánlat?

Ha még nem volna tudomása, szándékozik-e erről tudomást szerezni, vizsgálatot indítani és annak eredményéhez képest a felerült törvénytelenséget megtorolni?

Szél Kálmán: A képviselő ur azt kérdezi tő-lem, van-e tudomásom arról, hogy a fővárosnak a konverzió ügyében hozott határozata nem felel meg azon törvényes kellékeknek, melyeket a törvény ezen határozathoz köt. Szerinte az ajánlatban elő határidő volt a jóváhagyásra vagy a határozat jogerőre emel-kedésére kitűzve, mely határidő innen van azon a ha-táridőn, melyet a törvény előír. A másik ok az, hogy a főpolgármester nem figyelmeztette a közgyűlésen jelenlevő részvényeseket a bankosport egyik tagjának, hogy nem szavazhatnak. A harmadik, mert a határo-zathozatalra előírt törvényes számban nem voltak jelen a bizottsági tagok; a negyedik, mert minden sürgős szükség nélkül az ajánlat háromnapos időköz-ben tárgyalatott...

Piehler Győző: Máról holnapra!

Szél Kálmán miniszterelnök: ... tehát nem háromnapos időközben, hanem 24 óra alatt tárgyalta-tott; és végre, mert a verseny kizárásával egyetlen bankosporttal akudoztak. Nekem mindezekről az állítólagos sérelmekről, úgy amint a t. képviselő ur azokat előadja tudomásom természetesen nincs és nem is lehet. Én annyit tudok a dologról, amennyit a lapokban olvastam és amennyit a felterjesztett köz-gyűlési jegyzőkönyv tartalmazól ismerhetek. Annyit azonban máris mondhatok, hogy a főváros főpolgár-mestere és polgármestere kétségkívül a főváros érde-keit szemmel tartva jártak el, a legnagyobb buzgó-sággal és lelkiismeretességgel. Öszintén mondom azon-ban, nem foglalkoztam az ügyvel magával azért, mert a dolog természetéből folyik, hogy min-denkenki adhat be felekezést, hogy en a törvényt szigorúan betartom és a felekezési határidő letelte előtt azon közgyűlési határozattal nem kívánok foglalkozni. Mindenkinek szabadságában állt elfolya-módási jogával élni és biztosíthatom a t. képviselő urak, hogy azon törvényes kellékeket, amelyeket előír az 1872-iki törvény arra vonatkozólag, hogy miképp, mily alapon és micsoda feltételek megtartása mellett bir egy fővárosi határozat jogerővel, igen szigorúan meg fogom kívánni. Az ügyet alaposan megvizsgálom és a szerint fogok ítélni, amit a törvényes-ség állapontja megkövetel. Addig a t. Ház ter-mészetesnek fogja találni, hogy ezen pontoknak megbirálásába bele nem megyek, mert semmi-képp nem kívánok állást foglalni sem a kérdés mel-letti, sem a kérdés ellen, hanem itélkezni fogok az igazság szerint úgy, amint előtem az akták fe-küsznek. (Általános, élénk helyeslés.) Addig azonban a képviselő urat is óvnom kell attól, hogy mielőtt a tényálladékról és annak törvényességéről meggyőző-dött volna, máris elítélő nyilatkozatot tegyen és nem szabad, még ha valaki az eljárás alakására nézve eltérő nézetben van is, mindjárt visszaélésről beszélni.

Legyen t. képviselőtársam meggyőződve, hogy ebben az esetben is, mint mindig, teljesen azon meg-győződés alapján fogok eljárni, amelyet meritek a tényállásból és törvényt fogok szolgáltatni úgy, amint megilleti aokat, akik hozzám folyamodnak és amint megilleti a fővárost és magát az ügyet. En konzekvens fogok maradni önmagamhoz és azon rendezet-hoz is, amelyet egész öntudatosan és azzal az elhatározottsággal intéztem a fővároshoz, hogy én a magam hatáskörében azon rendezlem tar-talmának és céljának igenis érvényt szerezni fogok, érvényt szerezni akarok és tudok is. (Általános helyeslés.) Igen sok ellenséget csinálam magammal azzal, jól tudom, igen sok félre-magyarázásra, félreértésre vezetett az a rendezlem, igen sok titkos és nem titkos, határozott és határo-zatlan, bujkáló és nem bujkáló megtámadatásnak tettem ki ezzel magamat. Nem törődöm vele. Előtem a főváros közönségének nagy, egyetemes érdekei le-begnek, azokat szem előtt fogom tartani mindig és minden körülmények között és tudni fogom megvé-denem kell-e viszont nem fogok palástolni semmit sem, ami nem lenne rendjén és nem helyes. Szóval, én a főváros háztartásának pártján, szigorú ellenör-zését fogom gyakorolni minden irányban, ez esetben is, másban is. (Általános, zajos helyeslés.) Kérem, méltóztassék a válaszat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

A képviselőház és az interpelláló képviselő a választ tudomásul veszik.

Előnk az ülést pontban három órákor bezárta.

BELFÖLD

Minisztartanáos. Ma délután minisztartanáos volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző vala-mennyi tagja résztvett.

Párkányi küldöttség a miniszterelnöknel. Az esztorgommegei párkányi járásnak mintegy halvan tagból álló küldöttsége tisztelettel tegnap Szél Kálmán miniszterelnöknel és Ploss Sándor igazságügyminisz-ternel. A deputációt, melynek tagjai közt Kakas László főszolgabíró kivül a járás összes bírái, jegyzői és számtartó lakói voltak jelen, Saecellary Mihály országgyűlési képviselő vezette a miniszter elé, ahol abbéli kérésüket adta elő, hogy a szolgabíró hivatal és a járásbírósgot az összes segédhivatalok, kal együtt Muzsláról Párkányba helyezessék át. Kéré-süket avval indokolta a küldöttség szónoka, hogy a járásnak Párkány a központja, míg Muzsla sem hely-zeténél sem egyéb viszonyainál fogva nem felel meg. Együttal fölajánlották, hogy ha a járásbírósgot és a szolgabírói hivatalát Párkányba helyezk át, a község hetvenzere korona költséggel hajlandó az említett hivatalok céljaira épületet emelni. Szél Kálmán mi-niszterelnök megígerte, hogy a kormány alapos bí-rálal alá veszi az ügyet s a lehetőség szerint eleget fog tenni a járás kívánásának. A miniszter ezután szives bucsut vett a küldöttségtől.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igaz-ságügyi bizottsága tegnap Hodossy Imre emlékeite alatt folytatta a polgári perrendtartásról szóló tör-vényjavaslat tárgyalását. Elsősorban tárgyalás alá vette a bizottság a szegényvédő ügyvédek a felebbe-zési és megkeresett bíróság előtt való helyettesítésére vonatkozó 117. §-nak az igazságügyminiszter részéről előterjesztett új szövegét és azt elfogadta.

Átírtve az elsőfolyamodású bíróságok előtti el-járásról szóló III. cím első fejezetére, amely a kereset-levélről és egyéb beadványokról rendelkezik a 129 §-nál Bizony Akos indítványozta, hogy hagyják ki azt a rendelkezést, amely szerint a keresetlevélben a tényállásokról bizonyítványokat is elő kell adni. Simonyi-Semadam Sándor szükségesnek tartja, hogy a kereset-levélben pontosan megjelöltessek a jogcím. Rabór Endre előadó indítványozta, hogy az okiratot oca-toni kell. Ploss Sándor igazságügyminiszter fel-világosításai után a bizottság a szakaszt az elő-adó módosításával elfogadja. A megállapítási ke-resetről szóló 130. §-t a bizottság változtatlanul elfogadja. A 131. §-hoz Ploss Sándor igazságügyminisz-ter olyan rendelkezést íveltelt indítványozta, amely szerint abban az esetben, ha valamely ingatlant, lak-kást vagy más helységet naptáriag meghatározott napon vissza kell bocsátani, a lejáratt előtt is lehessen a visszabocsátás iránt keresetet indítani. A javaslat a lakásra nézve tartalmaz az 10. cimből ilyen külön-leges eljárást, de has. onbérleteknél vagy más esetben, pl. precarium esetében is szükség lehet arra, hogy már előzőleg eldöntessék a visszabocsátás kérdése és ne legyen kénytelen bevárni a telperes a perinditha-tásra annak az időpontnak az elérkezését, amikor már a kötelezettséget teljesíteni kell. A költségvise-lésről szóló 431. §. eléggé megvédi az aperes érdekét az alaptalan perlés ellen. Simonyi-Sema-dam Sándor a rendelkezést az ingó dolgok ber-telére is kiterjesztené. A bizottság a 131. §-t a mi-niszter módosításával elfogadja, a másik módosítványt ellenben elveti. A kereset-egyesítésről szóló 132. és a kereset-felszerelésről szóló 133. §-t elfogadja a bizott-ság. A 134. §-nál Simonyi-Semadam Sándor azt indít-ványozta, hogy a keresetlevelet csak magyar nyelven lehessen benyújtani. A bizottság tekintettel arra, hogy ebben az irányban általában rendelkezés kívánatos, azt a reményét fejezi ki, hogy az igazságügyminisz-ter a javaslat valamely helyén ilyen értelmű általános rendelkezést fog felvenni. A paragraftus változtatlanul elfogadja a bizottság. A 135. §-nál Simonyi-Semadam indítványozta, hogy a járásbírósg illetéktelenség okából ne tagadhassa meg a szóbeli keresetnek jegyzőkönyvbe vételét, hanem mindenesetre vegye fel a jegyzőkönyvet és hivatalból tegye át az illetékes bíróságához. A miniszter ellenzi ezt az indít-ványt, mire a bizottság a szakaszt változtatlanul elfogadja. A 136. §-nál Simonyi-Semadam Sándor azt indítványozta, hogy a bíróság a téli kívánatára a esoitot eredeti okiratról elismervényt legyen köteles adni. A bizottság a szakaszt a miniszter felszólalása után elfogadja annak a kijelentésével, hogy az elmervény adásának kötelezettségét megfelelő helyen felvegyék a javaslatba. Az egyezségi kísérletről szóló 139. §-nál Bizony Akos indítványozta, hogy ez az el-járási törvényszéki perekre ne terjesztessék ki. Visontai Soma erre az eljárásra a hét egy napjának kitűzését kéri. Ploss Sándor igazságügyminiszter megjegyzi, hogy a bizottság ama határozata következtében, amely szerinti a járásbírósg eljárára tartozó váltóperekben, ha azoknak értéke a 200 koronát meghaladja, a feleperes nézve kötelező az ügyvédi képviselőt, a harmadik be-kezdés szövegének átalakítása szükséges s erre nézve új szöveget fog előterjeszteni. A bizottság ezt a para-graftus, a miniszter részéről indítványozott új szöveg fenntartásával, változatlanul elfogadja. A keresetlevél visszatartásáról rendelkező 141. §-nál Ploss Sándor igazságügyminiszter azt indítványozta, hogy a per-üggyözög okából is visszatartassák a keresetlevél és ehhez képest a 184. §. 3. pontjára is történjék hiva-kozás. A paragraftus a módosítással elfogadta. A 142. §. a kereskedelmi hatáskör megújítására

következtében elmarad. Az idézővégzés kelleit meghatározó 143. §-nál *Simonyi-Semadai* Sándor azt indítványozza, hogy az idézővégzésben a bíróság tájékozottsága a feleket azokról a következményekről, amelyekkel elmaradásuk járhat. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter megjegyzi, hogy a következmények különléte miatt azokat az idézővégzésben felsorolni bajos lenne, azonban az ügyviteli szabályokban lehet arról gondoskodni, hogy az idézővégzésre rá legyenek nyomtatva azok a paragrafusok, amelyek a mulasztás következményeit meghatározzák. A bizottság a 143. §-t, az indítvány elvetésével, változatlanul elfogadja. A 144. §-nál *Sivák* Imre azt indítványozza, hogy nemzeti ünnepre egyáltalában soha se lehessen tárgyalást kitűzni. *Sághy* Gyula ugyanezt a korlátozást vasárnapra, és más ünnepre is kiterjeszteni kívánja. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter az indítványokat ellenzi, mert előfordulhat, bár ritkán, olyan eset, amikor a tárgyalásnak csak egy nappal való elhalasztása is helyrohozhatatlan kárral jár. Nem indokolt tehát, hogy a bíróság kezét megkötjük, kényszerítő ok nélkül úgy sem tűzünk ki tárgyalást ünnepnapra. A bizottság az indítványokat elveti és a paragrafut a miniszter stiláris módosításával elfogadja. A 145. §-nál a miniszter a bizottság határozatát kéri abban a kérdésben, hogy a törvényes, vagy az elnök által kitűzött rövidebb perjelvételi időköz kötelező legyen-e olyan értelemben, hogy annak meg nem tartása a mulasztás következmények megtagadását vonja maga után, vagy pedig megnehezessék-e a makacsági ítélet akkor is, ha az előszabott perjelvételi időköz nem tartották ugyan meg, de a bíróság úgy találja, hogy alperesnek a megjelenésre elég ideje maradt. A bizottság a szakaszt változatlanul elfogadja azzal a kijelentéssel, hogy ehhez képest a 146. §. annak idején módosítandó lesz. A tárgyalást holnap, esütörtökön délután 5 órakor folytatják.

Bizottsági elnökválasztás. A számvizsgáló-bizottság ma ülést tartott, amelyen a *Fassie* Tódor halálával megüresedett elnöki széket töltötte be. A bizottság elnökévé *Böszörményi* Sándort választotta meg.

KÜLFÖLD

Az orosz sajtó a krusedoli utazásról. A *Novoje Vremja* elismeri a krusedoli utazás jelentőségét Ausztria-Magyarország és Szerbia viszonyának javulását illetően, de helytelen túlzásnak tartja, ha ebben az osztrák és magyar lapok Szerbia oroszbarát politikájának a Canossáját látják, a Milán hagyományaihoz való visszatérést remélik s ha Draga királynét arra figyelmeztetik, hogy nem Oroszország, hanem Ausztria-Magyarország ismerte el őt legelőször Szerbia királynéjának. A lap azt mondja, hogy Draga királynének nem volt szüksége nemzetközi elismerésre, mert a cár a királyi párnak még a házasságát is macas védelmébe vette. Azonkívül pedig Szerbia és a királyi pár Lamsdorff utja által teljes megnyugvást merített Oroszország barátságos érületét és szándékait illetően. Az Ausztria-Magyarország és Szerbia közti viszony javulását az a bizalom okozta, melyet Szerbia az Ausztria-Magyarország és Oroszország viszonyának megváltozásából merített. Ennek a viszonynak a fejlődése több előnnyel fog járni Ausztria-Magyarországra, mint ennek Szerbiához való megjavult viszonya, mely azonban nem fogja akadályozni a hagyományos szerb-orosz szimpátiák további fennállását.

Venezuela. Vasárnap Caracasban plakátokat ragasztottak ki a falakra a felirattal: *Le Castroval! Hald! Castro!* Vasárnap 500 ember ment el Caracasból, hogy megtámadja a felkelőket, akik három órányira vannak a várostól. — *Scheder* hajórajparancsnok e hó 15-én 15 elközbött venezuelai halászhajót visszaidott a tulajdonosoknak.

Paris, február 18.

A *Matin* jelenti Caracasból, hogy az ottani hivatalos lap tegnap rendeletet közzét, amely szerint minden behozott áru után 30%-os hadiadót szednek, a kakaóra, kávéra és bõrre pedig kivételt vémet velnek ki. Ezeket az illetékeket nem a vámhatóság, hanem a kormány által erre a célra kinevezett bizottság fogja szedni. A kereskedők tiltakoznak e rendelet ellen.

A marokkói lásadás. Mivel a Marokkóból jövõ hírek ugys megbízhatatlanok, s másnap mindig megcáfolják, egyszerűen referálunk a legutóbbi táviratokról. Most ugy áll az ügy a marokkói hírek szerint, hogy nem a szultán verte meg Bu-Hamarát, hanem ez a szultán. Tangeri jelentések a szultán csapatainak vereségéről szóló híreket megerősítik. A vereség következtében több meghódolt törzs újra átpártolt a trónkövetelőhöz. A *Times* tangeri tudósítója látta a trónkövetelőnek a rif-törzsekhez intézett egy levelét, amelyben a szultánt fiatalnak és tapasztalatlannak és a keresztények befolyása alatt állónak mondja. Felhívja a törzseket, hogy támogassák őt, mint a Messias elötúrját, aki el fog jönni, hogy az országot megszabadítsa a keresztényektõl és vissza fogja állítani a régi izlamot. A levél alá Mulai Mohamednek, a szultán Fezben fogva tartott testvéreinek a neve van írva. A *Morningpost* jelenti Tangerbõl tegnapi kelettel: A marokkói kormány lassu eljárása a lásadás elnyomásában megerősíti a trónkövetelő helyzetét. *Mulla Arafa*, a szultán követe kikötött a Rievparton, de az ottani törzsek ellentétele miatt nem nyomulhatott előre az ország belsejébe.

Reichsrath.

— *Luenger* kirohanásai Magyarország ellen. —

Budapest, február 18.

Az osztrák Reichsrath mai ülésének két legérdekesebb része *Luenger* kirohanása volt Magyarország ellen és *Koerber* nyilatkozata a konverzióról.

A véderóvita folyamán hat szónok után fõszó-lalt *Luenger* is, aki kijelentette, hogy pártja nevében megszavazza a javaslatot (bár az ellene fõszó-lalók közé iratkozott fõ). Pártjának határozata a magyarországi események is befolyással voltak. Ott az utóbbi idõben egészen hihetetlen dolgok történtek. Német férfiak elítéltek még pedig igen súlyos büntetésekkel, bár semmit mást nem vételek, mint hogy német anyanyelvük mellett helytállottak. Az ausztriai szlovák testvéreink sem folyik jobban a dolga a Lajtán túl, mint a németeknek és csodálkozom, hogy egy cseh szónok arra utalt, hogy egyszer magyar inzurgensek legyöztek egy háromszor akkora osztrák sereget. Amennyire tudom, ez nem áll. De ha ugy volna is, — folytatja — hogyan ítélt valaki, aki itt él, ekképpen a mi hadseregünkrõl, amelynek hiszen a csehek is a'kötõ-részei? (Élénk helyeslés a keresztény-szocialisták padjain.) Ha a magyar inzurgensek csakugyan megverték azt a hadsereget, akkor a cseheket is megverték. Azt hiszem, hogy ebben a tekintetben valamennyiünknek össze kellene tartani, akár németek, csehek vagy lengyelek vagyunk. Mi mindnyájan a hadseregben osztrákok vagyunk. (Élénk tetszés és taps.) Ha õnök olvassák, miképpen gyalázzák Magyarországon a hadseregünket, miképpen gyalázzák ott Ausztria lóbogóját, hogyan követelik a zászlók és jelvények megváltoztatását csupán azért, hogy minden hadnagy is tudatában legyen annak, hogy õ elsõ-sorban magyar, vagy helyesebben zsidó-magyar és hogy a többiek csak türt emberek: ugy kötelesség gondoskodni arról, hogy itt ebben a házban ily törekvésekkel a leghatározottabban szembezálljunk. (Élénk tetszés az antisemiták padjain.) Ebben a házban az osztrák eszmét kell képviselni. Hadseregünknek nem szabad egyoldalú magyarrá vánia. Hadseregünknek meg kell maradnia közönsnek, a császár hadseregének, ami eddig volt. Ezt semmi körülmények közt nem szabad megengedni. Ezért pártja nevében a következõ határozati javaslatot ajánlja elfogadására:

A há elhatározza, hogy felhívja a cs. k. kormányt, hogy a hadsereg közönségéhez a legnagyobb határozottsággal ragaszkodjék és minden esetleges kísérletet a zászlók vagy egyéb jelvények megváltoztatására határozottan visszautasítson (Élénk tetszés és taps a keresztény-szocialisták padjain. A szónokot üdvözlék.)

A tárgyalás félbeszakítása után fõszó-lalt:

Dr. *Koerber* miniszterelnök: Schalk és társai, továbbá dr. Ellenbogen és társai képviselõ urak a képviselõház tegnapi ülésén, még pedig az elõbbiek kapcsolatban a pénzügyminiszter ur által az uraknál és a hó 16-iki ülésén ugyanebben az ügyben tett nyilatkozatokkal, hozzám, illetõleg a pénzügyminiszter urhoz kérdést intéztek az egységes államadósság konverzióját illetõleg Ausztriát jogilag megilletõ kompetencia tekintetében. Erre a kérdésre van szerencsém a következõket válaszolni: Ennek az ügynek jogi oldala és ezidõszerinti állása a pénzügyminiszter urnak az urakházában tett ismeretes kijelentései által nemcsak teljesen világos, hanem a mi nézetünk szerint tökéletesen kimerítõ módon is kifejezett, ugy hogy én egyszerűen hivatkozhatom ezekre a kijelentésekre és hozzátehetem, hogy az említett interpellációkban az osztrák jogi álláspontokra káros lemondás tekintetében kifejezett aggodalmak alaptalanok. A tények tekintetében még hozzáteszem, hogy, miként a kormány részérõl e javaslat parlament tárgyalásának minden stádiumában hangsúlyoztatott, a kormány ezidõszerint, tekintettel a folyamatban levõ tárgyalásokra, tényleg nem szándékozik a javaslatról kivilágítólóg õnmaga elsõ szóból 3620 millió korona határon túlmenni és hogy ez a szándék a magyar királyi kormány elõtt is éppen ama tárgyalásokkal kapcsolatban ismeretes.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, február 18.

A képviselõház holnap második olvasásban fogja tárgyalni a katonai javaslatokat s valószíntleg be is

fogja azt fejezni. A határozati javaslatok a harmadik olvasás során holnap egy esti ülést fognak igénybe venni, lehetséges azonban, hogy a nagynömetek és a szocialdemokraták kívánságára a harmadik olvasást csak a pénteki ülés napirendjére fogják kitűzni. A változott helyzet következtében a farsangi szünet után az elsõ ülésen nem a kiegyezési javaslatok, hanem a költségvetés elsõ olvasása lesz soron, mert az ifjusehek nem hajlandók a kiegyezési javaslatoknak az elsõségeit megadni.

A Balkán veszedelme.

Budapest, február 18.

A bolgár kormány által a szignatárius hatalmakhoz intézett körirat tartalmát máj reggeli lapunkban ismertettük. Többi közt ez áll benne: „A minisztertanács legutolsó ülésében elhatározta, hogy a Bulgáriában mûködõ macedon-bizottságokat fõszó-laltja. A bolgár kormány nem titkolja, hogy e rendszabály alkalmazásában nagy nehézségekkel fog küzdeni. Tekintettel arra a messzemenõ türelemre, melynek e bizottságok örvendtek s arra a nagy rokonszenvre, melyet a lakosság minden rétegében szereztek maguknak a hazafias célok követése által, a bolgár kormány a fõszó-laltás által nemcsak a bizottságok ellenszenvét fogja felkelteni, hanem annak a veszélynek is teszi ki magát, hogy elveszti népszerűségét az országban. E komoly körülmények dacára a kormány nem vonakodott a nagyhatalmaknak további biztosítékot nyújtani lojalitásáról, abban a reményben, hogy a hatalmak viszont a javaslatba hozott reformok megvalósítását keresztül fogják vinni.”

Ez a csürt-csavart indokolás teljesen megfelel a szófia kabinet eddigi taktikájának, mely kifelé megnyugtató, engesztelékeny, lojalitást és békeszeretetet prédikál, titokban pedig a nyíltan elítélt forradalmi üzemeket helyesli és elõmozdítja. A bolgár kormány föntemeltt rendszabályát is ez a szellem lengi át. Egy testületet ugy is fõl lehet oszlatni, hogy élteti idegszárait nem metszik el, s pro forma meghagnyi s amellett az egzisztenciáját (legalább külsõleg) lehetetlenné tenni. A macedon-bizottságokat is feloszlatta a kormány, sõt le is tartóztatta azokat, kik a forradalmat elméletileg propagálják, mert tanárok és hírlapírók ugyssem jó fõlkevezték, ellenben *Szaráfov* Borist futai hagyta, hogy tettel mozdithassa elõ a forradalmat. Hát meg is kezdte, ha ugyan hinni lehet annak a szófia táviratnak, mely szerint *Szaráfov* betört Macedóniába, emberei *egyennruhát* viselnek, *Mannlicher*-puskával vannak fõlgyervekve, pénzét pedig a macedon-mozgalomnak egyik párisi barátjától kaptak.

A drinápolyi vilajetben mûködõ bolgár bizottságok tevékenységérõl újabb jelentések érkeztek. Dokucin bolgár faluban a napokban megjelent egy csendõr-küldönmény, hogy házmotózást végezzen. Minthogy a csendõrök néhány fegyvert találtak, a falu elõjáróságát és néhány õrregebb embert elítéltek. Másnap újabb házmotózást akartak tartani. Az éj folyamán azonban az egész lakosság átszökött Bulgáriába. Hasonló dolgok történtek más bolgár falvakban. A Bulgáriába való szökésre különben a bizottság emberei is rábeszéltek a lakosságot. Rumbeli faluban Pirili György kávést négy fegyveres bolgár meggyilkolta. Állítólag török kém volt s megölését a bizottság határozta el.

Az angol alsóház ülésén *Balfour* miniszterelnök a macedon-kérdésrõl azt mondta, hogy ez a kérdés már sok esztendő óta nyugtalanította az összes európai államokat. *Ausztria-Magyarország és Oroszország különösen hivatottak arra, hogy e probléma megoldásában vezérszerepet vállaljanak, mert legnagyobb befolyásuk van a Balkán-államokra. Nem aposan kidolgozott alkotmány hiányzik azon a vidéken, hanem erős és erélyes kormány, amely Macedóniában meghonosítaná a jó közigazgatás alapelemét.*

A jelszóházban *Devonshire* herceg, a titkos tanács elnöke a törökországi nyugati tartományok kérdésérõl szõlva azt mondja: Azokat a javaslatokat, amelyeket Ausztria-Magyarország és Oroszország a berlini szerzõdés aláírónak tettek, eddig csak ezekkel a hatalmasságokkal közölték biza'masan, de Törökországgal még nem.

Berlin, február 18.

A német kormány a bécsi és pétervári kabinetek között megállapított macedóniai reformtervezet tanulmányozása után utasította a konstantinápolyi német nagykövetet, hogy a tervezett reformok elfogadását és végrehajtását a török kormánynál támogassa.

Bécs, február 18.

A *Neues Wiener Tagblatt* jelenti: Bulgáriának a török hadikészüldések miatt a hatalmakhoz intézett panaszos jegyzékére a pétervári és a bécsi kabinetek egyetelmûleg azt válaszolták, hogy nincs okuk Törökországnál e kérdésben inter-

venni, mert a porta az ő tanácsokra fegyverkeznek, hogy minden eshetőség készen találja Törökországot.

Páris, február 18.

A *Havas-ügynek* jelenti *Konstantinápolyból* mai kelettel: A francia nagykövét utasították, hogy energikusan támogassa azokat a lépéseket, amelyeket Ausztria-Magyarország és Oroszország nagykövetei a macedóniai reformok ügyében tenni fognak.

HIREK

Budapest, február 18.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Február 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Kossuth* Ferenc régi oszlos bajából már annyira felépült, hogy holnap újra részt vesz a képviselőházi tárgyaláson és a pártkör értekezletén. Dr. *Arányi* Zsigmond, a Herkules-tüdő orvos, még tovább folytatja a masszage-t, amelyre még a pártelnöknek szüksége van.

— **A király látogatásai.** A király ma déiben bajor gyalogrezendének egyenruhájában hosszabb látogatást tett *Lajos* és *Ferenc* bajor hercegekkel, kik jelenleg Bécsben időznek. Délután a király külön kihallgatáson fogadta az Erzsébet főhercegnő temetésére kiküldött rendkívüli spanyol követséget. Déiben a király *Ferdinánd* bourbon-szicíliai örökös herceget is meglátogatta.

— **József főherceg születésnapja.** A budapesti polgári lövész-egyesület a József főherceg születésnapja hetvenedik fordulójára alkalmából disztrikciót és egyéb ünnepséget rendez június 7-én. József főherceg harminöt éve hogy leg-6bb védője a lövész-egyesületnek, amelyet ez idő alatt maga a király is háromszor látogatott meg. A júniusi ünnepségre József főherceg már megígérte a megjelenését.

— **Vilmos császár bankárja** — **öngyilkos.** Berlinből táviratozzák, hogy Potsdamban ma *Burghalter* Frigyes bankár öngyilkos módon véget vetett életének. *Burghalter* a német császári ház udvari bankára volt, aki Potsdamban az udvar pénzügyeit kezelte.

— **Gyászmise Albrecht főhercegért.** Bécsben az augusztinusok lemplombában ma gyászmise volt néhai *Albrecht* főhercegért. A misén jelen voltak: *Mária Kristina* spanyol anyakirályné, *Mária Terézia* württembergi hercegné, az ott időző főhercegek a hadügyminiszter, sok tábornok, törzs- és főtiszt. A főherceg koporsójára sok koszort tettek le.

— **Egy merénylet évfordulója.** A bécsi fogadalmi templomban a király ellen elkövetett merénylet 50-ik évfordulója alkalmából 6 felvétel szerenés megmeneküléséért hálaadó istentisztelet volt.

— **Dr. Hadzsy János betegsége.** Dr. *Hadzsy* János országgyűlési képviselő régóta nagyfokú neurasteniában szenved. Állapota annyira súlyosbodott, hogy ma délelőtt Bács-Topolyából, lakóhelyéről Budapestre érkezett és fölvetette magát a Schwartzter-intézetbe. Dr. *Hadzsy*, aki az új-berázi kerületet képviseli és pénteken még ott volt a képviselőházban, híres orvosa a Bácskának s általánosan ismeretes emberbarát működéséről.

— **A honvédelmi miniszter párba.** A képviselőház tegnapi ülésén történt incidens után *Lengyel* Zoltán *Kubik* Béla és *Barta* Ferenc képviselők által fegyveres elégtételt kért báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztertől, aki a maga részéről gróf *Andrássy* Tivadar és gróf *Hadik* János képviselőket nevezte meg. A négy segéd összejövetelén, *Lengyel* Zoltán segédei eladták, hogy felők sértve érzi magát a miniszternek a Ház tegnapi ülésén rá vonatkozólag tett kitételével, hogy hazudott. Gróf *Andrássy* és gróf *Hadik* kitéjtették erre, hogy a sérelem tula donképpen teljes reparációt nyert az ülés során történt elnöki intézkedés és a miniszter későbbi nyilatkozatának keretében. Mindazonáltal, ha *Lengyel* Zoltán segédei ragaszkodnak álláspontjukhoz, ők nem tekintik felőknek hetvenéves korát, de felajánlják a leggyeres elégtételt bármilyen feltételek mellett. A segédek karpárbaiban állapodtak meg, amely holnap reggel lesz meg egy katonai laktanyában.

— **Istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség rombach-utcai templomában a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig 5 órákor kezdődik.

— **Egy igazi földesúr.** A krasznahorka-váraljai földesúrnak hosszú ideig sikerült megőrizni az inkognitóját a jótékonyaság terén. Nagy ideig senki se sejtette, hogy ki a földelőja egy-egy olyan ajánlott levélnek, amiből ezresbankok potyogtak ki s egy árva cédula, amire éppen csak annyi volt fölírva, hogy micsoda jótékony cél szolgálatára indultak el utjukra az ezresek. A krasznahorkai földesúrré, gróf *Andrássy* Dénes és a felesége, ezt a leginomabb fajtájú jótékonyaságot üzték, míg csak valahogyan ki nem tudódott az, hogy kik az ismeretlen, minden nagy bajnál pontosan megjelenő adakozók. Akkor még *kik*-ről volt szó, ma már csak *ki*-ről. Az áldott lelkű grófné elhunyt s *Andrássy* Dénes egyedül maradt. A kegyetlen csapás lesújtotta, de azért nem felejtkez meg a szegényeiről s éppen egy tele marokkal osztja szét a segítséget, mint amikor mellette volt még a munkatársa ehhez a gyönyörű munkához. Csak nemrégiben emlékeztünk meg egész soráról a jótékony adományokra, ami mind ebből a pazar kézről érkezett a nyomorúságok enyhítésére, s ma újra a nemes gróf páratlan jótékonyaságáról érkezik hír. A kis emberek sorsáért való törődés sugallta ez újabb jótéményét, amidőn uradalmának összes cseledejét beíratta az Országos Gazdasági Munkásszolgálat Pénztárába s valamennyit 10 esztendőre előre befizette a tagsági díjakat. — Ime egy óriási uradalom, amelyben minden ember, a legutolsó igaz-béres is olyan tényszó számba megy, akivel szíve egész melegével törődik az uraság. Jó volna tanulni ettől az *Andrássy* gróftól.

— **Fáró Bánffy Dezső és a Lipótvárosi Kaszinó.** Amit hetek óta emlegetnek, megerősítének meg lecafolnak, ma már pozitívumává lett. Báró *Bánffy* Dezső a Lipótvárosi Kaszinó elnöki méltóságával kínálta meg a kaszinó tagjaiból alakult deputációt s *Bánffy* el is fogadta a jelölést. A küldöttséget dr. *Guttman* Emil vezette be a bimbó-utcai kacér kis palotába. Részt vett benne *Maszanek* Rezső királyi írábeli bírós, *Fürst* Bertalan dr. *Pick* Jenő, dr. *Sebestyén* József, *Schlichter* Isidor, dr. *Pap* Dávid, dr. *Baracs* Marcell és dr. *Lang* Ignác. A küldöttség vezetője, dr. *Guttman* Emil, a kaszinó kijelölő-bizottsága által egyhangulag elhatározott jelölés elodagadása, kérve, a következőkkel jellette ki a kaszinó eljárt és jellegét:

Kaszinónk jellege és vezéreszmője a társadalmi liberalizmus fejlesztése, a nagy nemzeti munkában gazdasági és társadalmi tényezőkné egymáshoz közelíttelése, a közös célnal való egyesítése és a küzdelem minden ellen, ami elenese, hátráltatója egy gazdaságilag erős, kedélyben egészséges és jellemében független magyar középsztyali társadalmi fejlődésnek és kialakulásának. E komoly munkájában keres komoly időben vezért a Lipótvárosi Kaszinó báró *Bánffy* Dezső személyében. Excellenciát tüntessen ki bennünk aztal, hogy a jelöltséget elfogadjja, hogy munkánkban irányítónk, vezérünk, támogatónk legyen.

Báró *Bánffy* Dezső váaszában mindenekelőtt a jelölést megköszönve kijelentette, hogy azt elfogadja. Elfogadja pedig azért, mert — ámbár egy társadalmi testület kebeléből a politizálás a szónak mindennapos értelmében ki van zárva — a küldöttség vezetője által hangoztatott elvek és irányok teljesen megegyeznek mindazzal, amiért ő politikai pályáján küzdött és küzdeni fog. Mindenkor szívesen közreműködik az oly munkában, amelynek célja, hogy e haza magyarnak megtartassék és mint erős, egészséges magyar nemzet állbassunk egy nagy jövőndő elé. E célt pedig csak erős, szét nem forgácsolt és erősen magyar középsztyali segítségével lehet elérni. Ugy látja, hogy a Lipótvárosi Kaszinó hű maradt és akar maradni ahhoz a feladathoz, amelyet gróf *Széchenyi* István a kaszinó céljálal kitűzött; ahhoz, hogy magyarság társadalmi és nemzeti érdekek, szellemi élvezetek ápolója legyen. Ebben az értelemben szívesen fogadja a jelölést és készsággal közre fog működni hogy a nemzet nagy társadalmi és szellemi feladatának megvalósításában a kaszinó kivehesse a részét.

A küldöttség lelkesen megjelente *Bánffy*-t, aki azután meg elbeszélgetett az urakkal s azzal bucsuzott fölük, hogy: a viszontlátásra.

— **Lujza hercegnő sorsa.** A drezdai és a bécsi udvar, valamint a toszkánai család közt, mint *Drezdából* jelentik, élénk sürgönyváltás folyik, melynek célja ama hely megalapítása, hol *Lujza* hercegnő lebetegedését bevárni fogja. Drezdában nem igen bíznak benne hogy *Giron* a trónörökösével való viszonyát végleg felbontotta.

— **Haza Amerikából.** Fiuméből jelentik: Az osztrák *Lloyd* Elektra gőzösén két kivándorolt magyar család tért vissza Braziliából. Az egyik családapa, *Fedeles* János földmives, üdőzésben az uton meghalt s a tengerbe temették. *Fedeles*-né három gyermekével és *Lux* Jánost feleségével és két gyermekével a fumei rendőrség meleg ruhával ellátva hazaszállította Torontálmegyébe. A nap folyamán más magyar családok is érkeztek vissza Amerikából.

— **Erzsébet főhercegnő temetése.** Bécsből jelentik: Ma délelőtt *Frigyes* és *Jenő* főhercegek, *Lajos* és *Ferenc* bajor hercegek, *Ferdinánd* bourbon-szicíliai örökös herceg és *Illés* pármái herceg, továbbá a rendkívüli spanyol követség és néhai Erzsébet főhercegnő udvartartásának tagjai *Badenbe* mentek, hogy jelen legyenek az elhunyt főhercegnő temetésén. *Mária Kristina* spanyol királyné tegnap éjjel tizenegy órákor, amikor anyja, Erzsébet főhercegnő holttestét kocsiara tették, egyszerre rosszul lett s elájult. Testvére, *Frigyes* főherceg hozzásietett és fölemelte a földről. A királyné lakására vitték, ahol rövid idő múlva jobban lett. *Badenből* táviratozzák: *Erzsébet* főhercegnő holttestét reggel öt órákor vitték a pályaudvarból a *Weilburg-kastélyba*. Délelőtt tizedelt órákor érkezett meg az elhunyt főhercegnő családja és udvara. Fél-tizenegy órákor az előkelő társaság a *Weilburg-kastély* kápolnájába ment, ahol *Mayer* püspök beszentelte a halottat. Háromnegyed tizenkét órákor a vendégek visszatértek Bécsbe. A holttest a kápolnában marad, míg a Szent Ilona-temetőben elkészül a mauzóleum. *Erzsébet* főherceggasszony bőkezűen gondoskodott szolgás-emlékezetről. Végrendeletében akként intézkedett, hogy minden szolgák, akik tíz éven túl voltak udvarában, teljes fizetésüket kapják nyugdíjúl s azonkívül mindegyikük értékes ajándékot kap emlékül amelyet a spanyol királyné fog kiválasztani a hagyatékából a szolgaszemélyzet számára.

— **A minoriták ünnepe.** Fényes ünnepségek folytak a tegnapi Aradon abból az alkalmából, hogy a minoritarend tartományi főnökét, dr. *Csák* Alajos Czirjéket a király magas kitüntetésben részesítette. Nemcsak a rend maga ünnepe, hanem Arad városa és a vármegye is, és a rendfőnök székel és ahol éppen ebben az évben építik újra nagy arányokban a rendnek már 200 év óta fennálló székházát. A vármegye *Urbán* Iván főispán és *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, a város pedig *Isztóris* Kálmán polgármester vezetése alatt nagyszabású küldöttséggel vett részt az ünnepélyben.

Arad város díszes tanácskozó-termében adták át tegnap dr. *Csák* Czirjéknek, a minoritarend tartományfőnökének a királyi kitüntetését, a harmadosztályú vaskorona-rendet, mely a rendfőnöknek az egyház és a köztulgek szolgálatában kifejtett oadaód munkásságát jutalmazza. — Fél-tizenkét órákor gyűlekeztek a városháza kistermében azok az előkelőségek, akik az ünnepi átadáshoz meghívót kaptak. Arad város részéről *Isztóris* Kálmán polgármester, *Varjassy* Lajos helyettes-polgármester, *Sarló* Domokos főkapitány, *Aradvármegye* részéről *Urbán* István főispán és *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, továbbá *Andrányi* Károly, *Domány* József, *Hermann* Gyula, *Kristyóri* János, *Mülek* Lajos, *Nyáry* Béla, *Ormos* Péter, *Reicher* Károly, *Salacz* Gyula, *Szöllősy* Jenő, *Urbányi* Béla, *Varjassy* Árpád, mint a minoritarend tiszteltbeli tagjai, végül az aradi egyházak lelkészei voltak a meghívottak. Az ünnepség kezdete fél-tizenkét órára volt kitűzve, amikor megjelent a teremben dr. *Csák* Czirjék ünnepelt dr. *Kun* László kanonok kíséretében, aki *Németh* József főszente t püspök nevében teljesítette az átadási aktust. Dr. *Kun* László kanonok a kitüntetett érdemeit méltó beszéd keretében átnyújtotta *Csák* Czirjéknek a rendjelet, mire a rendfőnök megható beszédű válaszolt. Azután Arad város képviselőiben *Isztóris* Kálmán polgármester üdvözölte a kitüntetettet. Ezután a hivatalos személyek átvonultak a városháza dísztermébe, ahol *Urbán* Iván főispánnal az élén többszáz előkelő aradi urasszony gyűlt össze a rendfőnök üdvözölésére. Az urinók nevében a főispánnal készült szökeintézet a kitüntetett-hez. Déiben a minoriták díszes új székházában ünnepi ebéd volt, amelyen a rendtagokon kívül a vármegye és a város kitűndőségei vettek részt. A banketten lelkes szavakban ünnepeiték a kitüntetett tartományfőnököt.

— **Házasság.** *Enzelmüller* János e hó 23-ikán vezeti oltárhoz a Bazilika-templomban *Horváth* Boriska kislányt.

Dr. *Iritz* Miksa, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője, eljegyezte *Bánóci* Jolánka kislányszonyt, dr. *Bánóci* József igazgató, egyetemi magántanár gyámleányát.

Sebestyén Bertalan, a *Vörtes* és *Sebestyén* cég beltagja, eljegyezte *Kellner* Margit kislányt, *Kellner* Ignác butornagykereskedő leányát Budapestben.

Jakobovits Herman Sárospatakról eljegyezte *Groszman* Ignác tisztaluczi kereskedő kedves leányát, *Giszellát*.

— **Leégett szeszgyár.** *Paksról* jelentik tudósítónk: *Frensd* Ignác szeszgyára tegnap éjjel kigyuladt és leégett. A gyárban nagymennyiségű spirítusz volt hordókban, amit azonban sikerült még idejekorán megmenteni és ez által elejét venni a nagyobb bajnak. Ebben nagy érdeme volt a tüzoltóság, mely *Baja* János főparancsnok vezetése alatt nagy munkát végzett.

Archív és kezek ápolására ne használjon mást, mint a

Fortuna-crémet!

Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 50 fillér. Teljesen ártalmatlan! Kapható: Schubert Arnold "Fortuna" cég székelyében Budapest, VII. Csengery-és Doh-u. sark.

Munkások a mesterek ellen. Nagy munkászavargás volt ma délután a fővárosban. Mintegy kétezer iparossgéd tüntetést a mesterek ellen, a zavargásnak számos sebesültje van, ezenfelül az anyagi kár is nagy, amit a tüntetők kenyéradóknak okoztak. A pékségek szervezték a tüntetést, de közben csatlakoztak hozzájuk a sztrájkoló cipészegedek, úgy hogy a kivonult nagy rendőrsapattal valóságos harca szállottak. A mozgalomra az adott okot, hogy a fővárosi pékmesterek a felosztott saját betegsegítő-pénztárúkat helyébe a kerületi betegsegítő-pénztárhoz akartak csatlakozni. E végből a mesterek a Fővárosi Iparos-Kör Kerepesi-ut 30-ik szám alatt levő helyiségében ma délután ülésre gyűltek egybe. A pékségek az Általános Munkásépítész-társulatnak azonban csatlakozni s elhatározták, hogy a mesterek értekezletét megzavarják. Oriási számban gyűltek egybe az Iparoskör előtt s mire a mesterek gyűlése megkezdődött, berontottak a helyiségre. Szószólójuk az értekezletnek előterjesztette, hogy vonják be őket is a tanácskozásba, most nem tűrik, hogy róluk nélkülölök határozzanak. A mesterek ebbe nem egyeztek bele, mire a segédek elhagyták a termet és valamennyien a kör Dohány-utcaira nyíló ablakai alá vonultak. Itt csatlakoztak aztán hozzájuk a sztrájkoló cipészegedek, akikkel együtt körülbelül kétezeren lehetnek. Éppen arra dőcögött egy szenes-kocsi, amelynek a tömeg előtt meg kellett állnia. Rárontottak a kocsira és széndarabokkal hajgálták az iparoskör ablakait. A pékek kénytelenek voltak elhagyni a termet, az ablakok rombolása folyt azonban tovább. Közben negyven lovas- és negyven gyalogos-rendőr érkezett a tüntetés színhelyére, most aztán őket dobálta a tömeg. Őt rendőr meg is sebesült, egynek a szemét kiszurta egy széndarab. Végre sikerült a rendőröknek szétzavarni a tüntetőket, akik erre kisebb csoportokba oszolva, más-másfelé mentek el. Egyik csoport *Spartakus* ipartestületi elnök lakása elé vonult s bedobálta az ablakokat, a másik csoport a kerületi-betegsegítő-pénztár ablakait zúta be. A harmadik csapat *Mitsik* pékmester papnövelde-utcai üzletébe rontott be és mindent összetörték itt, ami kezükigébe esett. Az immár háromfelé folyó tüntetésnek esetfele a rendőrök kivonulása vetett véget, miután tíz tüntetőt le is tartóztattak. A megsebesült rendőröket a mentők szállították el.

A párbaj ellen. A párbajellenes mozgalomról két hírt közlünk alább. Kommentár nélküli kidomborodik, hogy melyiknek az alapja a nemesebb és bátrabb fel fogás.

I.

Gróf Vay Lajos, az egyetem vivőmestere bejelentette csatlakozását az egyetemen megindított párbajellenes mozgalomhoz. Tudára adta a mozgalom vezetőinek, hogy 25 év óta szerzett tapasztalatait és meggyőződését a legnagyobb készséggel vízi harcba az ifjúsággal karöltve a mozgalom érdekében. Gróf Vay Lajos 17 év alatt mindössze csak kétszer engedte át vivőtermét párbajozásra, akkor is csak azért, mert az illetők pénz hiányában nem kaptak másik termet. Közül 3000 tanítványa közül eddigelő csak ketten párbajoztak az ő tudomásával. Gróf Vay egyuttal belépett a magyar párbajellenes liga tagjai sorába.

II.

Sopronból jelentik: A kaszinó-egyesület választmánya elhatározta, hogy a párbajellenes mozgalom fölött napirendre tér. A *katonai tisztikar képviselői* ugyanis kijelentették, hogy a *kaszinói becsületlenség* alátámasztására vonatkozó szabályzat tervezet tárgyaldásba nem is bocsátkoznak. A választmányi ülésen a polgári tagok közül is többen, köztük gróf Széchenyi Emil főispán odanyilatkoztak, hogy a párbajügy szabályozását kaszinói határozatokkal nem tartják megoldhatónak s csak a büntetőtörvény szigorítása vagy nevelési rendszerünk módosítása lehetnek alkalmas eszközök a cél elérésére.

Halálozás. Csávosi és bodpai Csávósy Ignác királyi tanácsos nagybirtokos ma hajnalban negyed-öt órakor nyolcvanöt éves korában meghalt. Az elhunyt, akiben Csávósy Béla, a képviselőház házagnya, a tyjárt gyászolja, egyike volt Torontálmegey leggazdagabb földbirtokosainak. Holtestét bolnap délután három órakor szenteltek be a Váci-utca 79. számú házában s aztán Csávósyra szállították, ahol február 21-én temetik el.

Hegyeshalmi özvegy Fischer Károlyné hetvenegy éves korában 17-én elhunyt Győrön.

Turóc Szent-Mártonban meghalt Kohut János ügyvéd a tót mluzok pártjának egyik oszlopok tagja. Kohut arról nevezetes, hogy 1843-ban mint tót önkéntes harcolt a magyar honvédek ellen. A Bach-korszak alatt a turómegeyi törvényszék ülnöke volt majd pedig ügyvédeskedett és a tót *Matia* és a hirtedt tót gimnáziumok megalapításában agitációs tevékenységet lejtett ki. Sirjánál Mudron Pál ügyvéd magasztalta Kohut János kiváló érdemeit.

A prágai tífusz. Prágából táviratozzák: A tífuszos betegség közt van Thurn-Jaxis Jenő herceg is, aki súlyos betegben fekszik palotájában.

A székesfejevári polgármester nyilatkozata. Székesfejevárról táviratozzák: Zichy Jenő vasárnapi beszámolóján Barabás Béla megtámadta Havranek József polgármestert, mert a polgármester nem fogadta Zichy-t és a kíséretében volt képviselőket. A polgármester ma nyilatkozott a lapokban és elmondja, hogy ő átengedte és leldisítette a városházát s elvárta volna, hogy amikor a képviselők a városházán emennek az ő ajtaja előtt bejöjjenek hozzá, mint házigazdához, amely esetben ő mutatta volna be őket a polgármesternek. De a kapu alatt csak a királyt, egyházfeljedelmet vagy más magasrangú személyeket fogadhat.

Adományok a Menza Akadémiára javára. A Menza Akadémia egyesületnek dr. Orlay Antal 800 koronát, dr. Steiner Márton váci orvos 200 koronát hagyományozott. Ezenkívül Alberti-Irsa közösg az egyesületnek 100 koronát, a hőmezővásárhelyi takarékpénztár 40 koronát s Marostordavármegye 6 koronát küldött.

Az erdészek fizetésrendezése. Az Országos Erdészeti Egyesület az állami tisztviselők illetményein újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslat előmunkáitaval kapcsolatosan előterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, melyben az állami erdészeti tisztikar érdekeinek megvédelmezését kérte, mert a tisztikar egyik aggodalmát képezte, hogy az eddig élvezett fa- és földjárandságok beszüntetését tervezik. A földművelésügyi miniszter arra való tekintettel, hogy a fa- és földjárandságoknak a törvényjavaslatban tervezett általános megszüntetése az erdészeti tisztikar érzékenyen érinti, az állami erdészek méltánylást érdemlő kérelmét figyelembe véve, intézkedéseiről leiratban értesítette az Országos Erdészeti Egyesületet.

A tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslat indoklásában ugyanis fel van véve az a rendelkezés, — hangsúlyozza a leirat — hogy az állami erdészeti létszámában a fizetési osztályok arányosítása a kincstári bányászati tisztviselőknél jelenleg érvényben levő szervezés szerint eszközöltessék és hogy a jelzett elvek szerint való teljes rendezés, figyelemmel a velejáró költségekre, az 1904 és 1905. években egyenlő részekben hajtassék végre. E rendelkezés következtében és a pénzügyminiszternek, valamint a minisztertanácsnak már kieszközölt hozzájárulása alapján az V—VIII. fizetési osztályokba ezentul az eddigi 210% helyett, az állami erdészeti alkalmazott tisztviselőknél 35%-a fog tartozni, illetve az egyes fizetési osztályokban a következő állások fognak rendszerezettetni, és pedig: az V. fizetési osztályban az eddigi 1 állás helyett jövőben 2 állás a VI-ikban 10 helyett 20. a VII-ikben 54 helyett 67, a VIII-ikben 106 helyett 183, a IX-ben 262 helyett 286, a X-ben 179 helyett 157, a XI-ben 127 helyett 17 és a gyakorlati állásokban 78 helyett 70 állás. Miután az e célra szükséges költségeknek a meg elől költségvetésükbe leendő beállításához a m. kir. pénzügyminiszter urnak, valamint a minisztertanácsnak hozzájárulását is kieszközölte, abban a meggyőződésben vagyok hogy az elvont mellékletmenyek fejében a megállapított kedvezőbb szervezéssel a személyzet teljes kárpótlást fog nyerni. Ezenfelül pedig számolva azzal a körülménnyel, hogy az állami erdészeti sok helyen az ott alig nélkülözhető földhasználatot más módon magunknak nem biztosíthatnák, ezen beállított visszás állapotban a m. kir. pénzügyminiszter urnak máris kikért hozzájárulásával oly módon kívánok segíteni, hogy a kezelő- és védőszemélyzet saját céljaira megeléző földhasználati bérletet méltányos feltételek alatt engedélyezni fogok. És hogy az erdészeti alkalmazottaknak módot nyújtsak, hogy a szükséges tüzi-át akadálytalanul megszerzhessék, a lakásai fűtéséhez szükséges tüzi-át a termelési és szállítási költségek megtérítése ellenében szándékozom a rendelkezésre álló erdei vagy rakéri káreltekből kiszolgáltatni. Abban a meggyőződésben vagyok, hogy ezen a törvényhozás jóváhagyásának reményében tett intézkedéseimmel minden megtörtént, ami méltányosan igényelhető volt. Végül megjegyzem, hogy az állami alkalmazottak illetményein újabb rendezéséről szóló törvényjavaslat rendelkezései alapján, az állami erdészeti létszámában a törvény életbeléptével azonnal igen sokan összjavalmazásukban tényleg többet fognak élvezni, mint eddig, hogy kivétel nélkül mindenkire előny háruljon abból, hogy javalmazásának nagyobb része fog (mint eddig) a jövőben nyugdíjazás esetén beszámíthatni s hogy az átmeneti időszakban is az elvonandó terményjárandságokért, miután ezek a javalmazás kiegészítő részét képezték, az illetők ad personam pótlékok utján átmenetileg teljes mérvben kártalaníthatni fognak, úgy, hogy senkinek összjavalmazása az ezidőszertől élvezetnél kisebb nem lehet.

Az érettségi vizsgálat. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Budapesti Köre ma este dr. Gyomlay Gyula előktele által folytatta az érettségi vizsgálatokra vonatkozó, Rados Ignác tanár által tett javaslatok megvitatását. A javaslat minden egyes pontjához az e.nők és Rados előadón kívül sokan szólottak hozzá köztük Négyesy László, Waldapfel János és Wagner Alajos. A gyűlés végre elhatározta, hogy a letárgyalat javaslatot az országos egyesület választmányához terjeszti fel, hogy az a közoktatásügyi kormánynak előterjeszse. A vita végével szóba került a fizetésrendezési minap betérjesztett javaslat is, melynek némely része ellen panaszok hallatszóttak.

Fővárosi tanárok mozgalmá. Az állami tisztviselők és tanárok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat mozgólódásra sarkakja a székesfővárosi polgári és középiskolai tanárokat. Az új rend törvényerőre emelkedése után az állami tanároknak jelentékenyebben nagyobb javadalmazásuk lesz, mint a székesfővárosiaknak. Ezért a budapesti tanárok mozgalmat indítanak, hogy az ellentét kiegyenlítéséért, esetleg a fővárosi tanárok fizetésének rendezése által. Az új törvény életbeléptése után ugyanis könnyen beállhat az a helyzet, hogy a székesfőváros nem kap meg elől tanárokat, sőt a jelenleg szolgálatában álló tanárok is állami szolgálatba lépnek, ahol nagyobb fizetést kapnak s megvan az az előnyük, hogy a vidéken sokkal olcsóbban élhetnek, mint a fővárosban. Ez ügyben a fővárosi polgáriiskolai tanárok legközelebb értekezletet tartanak.

Magyar tanítók Konstantinápolyban. A Magyar Tanítók Turista-Egyesülete az idei husvéti szünetben kirándulást rendez Konstantinápolyba. A kirándulás ügyében holnap, csütörtökön este hét órakor értekezlet lesz a gróf Károlyi-utcai iskola tanácskozó termében. A kirándulás tervezetét Martos Agoston választmányi tag fogja bemutatni.

A galamb és az utasopró. Azonkívül még egy jó asszony és egy detektiv is szerepel a kis történetben, amely a keleti pályaudvar mellett játszódott le ma, ezen a hideg napon. A pályaudvar érkező-oldalánál a jó asszony a galamboknak kenyérdarabokat szórt. Sok galamb gyűlt össze és mohón csipegette a kenyeret. Az Isten tudja, mi nem tetszett e jelenetben a bérkocsialomás tisztogatójának, tény az, hogy ostrom fogott s a galambok közé csapott. Egy galamb rögtön lefordult, három galamb törött szárnyalal, lábcsatákkal terült el. Arra ment éppen *Christián* detektiv, aki aztán a lelketlen embert tejelentette.

Forrongás egy közösgben. Rosnyóról jelentik: A világhírű jégbarlang környékén a lakosság jellázdott jezőjőre ellen aki a lékezetetlen természetű népet rendez és pontosságához akarja szoktatni. *Walter* Gusztáv szilhezi közösg jezőjőre a napokban, midőn családja körében ült, az ablakon keresztül rájöttek. Szerencsére a lövés célt tévesztett. A közbiztonsági állapotok különben is oly rosszak, hogy a jezőjőnek menekünie kellett Szilchezéről. A járási szolgabíró csendőrökkel a közösgbe ment, hogy a háborgozat lecsendesítse és a rendet helyreállítsa. Több igaztót elfogtak.

Szerencsétlenség a bretilin. A tegnapi estét lekezte keresttel kell megjelölni a berlini artisták kalendáriumban. Egyenkint is ritkán szokott előfordulni szerencsétlenség a bretilin, tegnap pedig kétféle is történt olyan szerencsétlenség, amelynek egy halottja és négy súlyos sebesültje van. — A Passage-színházban két artista, Latino és Schille' járt szerencsétlenül; négy méter magas létrán produkálták magukat. Mivel a mutatvány először nem sikerült, másodsor is hozzáfogtak; e közben az egyik artista elszédült és leesett: a vizsapatannól létra a másodikat is úgy megütötte, hogy ő is leesett. Mindketten eszméletlenül maradtak a földön. A függöny legrördült, de a közönség, amely azt hitte, hogy a lecsúsz a mutatványhoz tartozik, üve maradt s az előadás tovább folyt. Az artistákat, akik közül az egyik karját és lábát törte el, a másik pedig agyrázkódást szenvedett, kórházba szállították. — Ugyancsak tegnap este a Variété-színházban a Ha álgyűrű című szám előadása alatt halálos szerencsétlenség történt. Három kerékpáros kiesett a gyűrűből, úgy hogy az egyik meghalt, a másik kettő pedig súlyosan megsérült.

Az ipari munkások oktatása. Az ipari munkások oktatására alakult országos bizottság vasárnapi folytatja délutáni előadásait a Nemzeti Múzeumban, a Technológiai Iparmúzeumban s az Iparművészeti Múzeumban. A Nemzeti Múzeumban 8 órakor a régiségért nyílt meg s dr. Nagy Géza osztályór tart magyarázó előadást az egyes nevezetesebb tárgyakról.

Családi dráma. Hamburgból táviratozzák nekünk: *Hageberg* Antal negyvenöt éves kereskedő tegnap revolverből rálőtt fiatal áldott állapotban lévő feleségére és aztán öngyilkos lett. Hageberget anyagi gondok vitték erre a lépésre.

Kifosztott pénzeszekrény. *Tscherne* Ferenc déljágyümlőskereskedő Gerliczy-utcai iradableliségébe az éjszaka betörték. A pénzeszekrényt, amelyet tegnap este nyitva felejtettek, a betörők kifosztották. 2000 korona készpénzt elloptak. Az értékpapirokat nem bántották. Elloptak még egy pár arany-oglatu briliáns fűbevalót. A tettesek egy szürke, piszkos, használt kaucsukujjat hagytak hátra emlékül.

Vercs és Sebestyén Múzeum-körút 15. szám alatti uri divatvilág összes kirakataiban egy megrendelt díszes férfilelengye van kihalnia melyre az erdeklődők figyelmét tiszteletteljesen felhívjuk.

(x) A Zoltán-féle oszlamájolaj tápereje nagy, könnyen emészthető, keletmetlen szaga íze nincs. Üvege 2 korona. Zoltán gyógyszerárban Budapest, Szabadság-tér.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) Rivoli lényképzésti és festésti műterem Kerepesi-ut 30. Farsang idején kitűnő felvételek este 10 óráig.

Milliósi jótékonyág.

Budapest, február 18.

A mai nappal egy egyszerű, semmiféle predikátummal nem rendelkezett, immáron halott-ember belépett azoknak a végtelenül jólelkű embereknek a kis csapatába, akik azért dolgozták át az életet, hogy a munkájuk gyümölcsét pazarul szétoszassák a jótékonyra, nagyon is rászorult embertársaik között. *Becsület* munkájuk gyümölcsét... Ezt hangsúlyozni kell, amióta megessett az, hogy egy jótékony hagyomány értéke azzal vált kétségessé, hogy a hagyományozó ennek a vagyonnak a megszerzésében nem volt éppen kényestermészetű ember. Egy kitűnő publicistának odáig ment, hogy a hagyomány visszautasítását követelte a fővárostól s az etikai igazság szempontjából volt is egy kis igazsa.

A ma már el is temetett egyszerű polgár-ember azonban nem az ilyesajtaból való. A szentiszta becsületesség volt életében s halás, komoly becsületre méltó, igazán jószágosnak bizonyult a halálában. Sőt még valami egyébként is. Olyan jótékony embernek, aki fél attól, hogy még meg is találják köszönni neki azt, amiben — az ő értelmezése szerint — semmi különös érdeme nincs, hogy könyörületessé, jólelkűvé gyurta meg a lelkét az élet. Az az élet, amely mindenki számára egyformán tartogat kincseket s amiben mégis silány marad az egyik ember és derékké, jószágossá válik a másik.

Az éjjel elhunyt *Wechselmann Ignác* az, akiről itt szó van. Építómester volt Budapesten s szép öregségében jött el érte a halál. Hetvennégy esztendő ért. Ma pedig kitűnt, hogy nagyon is nem hiába dolgozta át ezt az életet. *Kétféle koronát* hagyományozott egy árvaháza, amelyben tanítók árvaí nyerjenek otthonot és egymilliónyezszáz ezer koronát: intézetre a *vakok* számára.

Evek óta rászánta már ezt a nagy summa pénzét erre a két jótékony intézetre, de nem állott elő a terveivel még életében, mert kerülni akarta a nagy alapítvány nyomában kvetvelni kijáró köszönetet. Illetőleg gondolt arra is, hogy még életében átadja a pénzt az alapítványokra, abban az esetben tudniillik, ha sikerül eltitkolni azt, hogy ki az adakozó. Ebben azonban maga sem bizonyt, tehát inkább bevárta azt, amíg örökre lehunyja a szeméit s legfeljebb csak utána, hatlányi mélyre a föld alá küldheti a köszönetet a fejedelmeg megajándékozott társadalom. Jóval halála előtt lepecsételt borítékot adott tehát át régi meghitt barátjának, *Harsi Lipótnak*, azzal a kérelemmel, hogy halála után rögtön juttassa azt el *Wallacis Gyulához*, a kultuszszolgához. Ebből a levélből látszik az, hogy még életében lo akarta tenni az alapítvány summáját. Tudniillik arra kéri benne a minisztert, hogy: titkolja el a nevét.

Erre már nincs szükség. A jólelkű öregur az éjjel meghalt és a barátja ma délen már föl is kereste a kultuszminisztert a levéllel. Megható az a szerény, majdnem könyörgő hang, amivel az öreg ember arra kéri ebben az írásban a minisztert, hogy legyen a közbenjáró közte és az árvák meg az isten legkeservesebb nyomorúságával megverték között. Állami kezelésbe adja tudniillik a hatalmas summát, hogy építsenek rajta árva-házat és vakokintézetet. A summa különböző bankokban van elhelyezve készpénzben és értékpapirokban. Tessék fölvenni. Meg se kell köszönni. Aki elő oda kelle járulni a halával, az elmenekült a köszönet elől. Valahonnan a másvilágból nézi, hogy: ime, észrevettük az öreg pesti burgert: észrevettete magát.

Életében tudniillik semmi ilyes ambíció nem bántotta. A legeszenesebb és a legértékesebb munkás-polgár életét élte. Építési vállalkozó volt. Az alkotásban másodrendű tényező. Nem teremtett, hanem valóra segítette a teremtést. Főképpen Ybl professzor nagyszabású koncepcióinak keresztülvitelével vált valósággal kultúrtörténeti tényezővé — anélkül, hogy a nagy nyilvánosság tudott volna a létezéséről. Ő építette meg a *várkertet*, a vámpalotát, az egyetemi épületeket, az egyetemi könyvtárat s a fővárosi paloták egész sorát. Vállalkozásaiban szerencsés volt. Akkoriban még sokkal egészségesebb volt az üzleti verseny. Nem érték csapások, csendes bizottsággal gyűlt a vagyon a kezéi között — és ő ugyancsak hozzájárult ahhoz, hogy ne fogyjon. Milliómok korában az egyszerű polgárember maradt. Különbösen már huszonnolc esztendő óta teljes nyugalomban él. Hogy ilyen korban abbahagyta a munkát, annak az az oka, hogy elvesztette az egyik szemé világát. Veszdelemben volt a másik is s hogy azt megmenthesse, le kellett mondania a munkáról. Akkor azonban már nyugodt lélekkel megtehetette azt. Megszerezte azt a pénzt is, amit embertársai nyomorúságának enyhítésére szánt s azt is, amivel családjáról, rokonairól gondoskodhatott.

Felesége *Neuschloss-lány*, gyermekük pedig nem volt. Oldalágébi rokonai élnek Poroszországban. Végrendeletét feleségével közösen szerkesztette meg s atyafiságos jószággal gondoskodott benne minden hozzátartozójáról. Azokról is,

akik künn maradtak valahol a határon kívül. A maga részéről... Ez a számukra munkálkodott egyszerű ember tudniillik csak a hatvanas években jött Magyarországra — Porosz-Sziléziából.

Bár akadna még ilyen bevándorló. Esztendőnkint egynehány.

*

A nagy alapítvány jótéteményeiben az elhunyt rendelkezése szerint egyforma arányban részesednek a zsidók és a keresztények. Az alapító régóta betegeskedett már. Az utóbbi időben jóformán itthon se volt. A Délvidéken kereste — ha nem is a gyógyulást, legalább az enyhülést. Nemrégiben azonban hazajött. Mintha csak azért szánta volna rá magát a nagy utra, hogy itthon hunyja le szeméit. Végrendeletében arról is intézkedett, hogy hogyan adják át testét a földnek. A lehető legegyszerűbben. Minden pompa és díkői mellőzését kéri abban az írásban, amit mindenki respektálni tartozik. A temetése holnap délután három órakor megy végbe a Váci-körút 54. sz. házból.

FŐVÁROS

(* A szegényügyi szabályzat. A főváros szegényügyi szabályzata olyan jó hírnévnek örvend, hogy mintánl nemcsak a hazai, hanem a külföldi városok is kéri. Így legutóbb *Kassa* város polgármestere: *Münster Tivadár* s az olaszországi *Pezara* város sindacoja: *Luigi Martiano* kérte el. A tanács az összes nyomatványokat megküldötte mind a két helyre.

A főváros közgyűlése.

Budapest, február 18.

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma délután rendes közgyűlést tartott *Márkus József* főpolgármester elnöklése mellett.

Fájdalommal jelentette be az *elnök* Erzsébet főhercegnő halálát. Indítványozta, hogy *József* és *Frigyes* főhercegekhez részvétlirratot intézzenek. (Általános helyeslés.)

Bejelentette az *elnök*, hogy *József* főherceg március 2-ikán tölti be a 70-ik életévét. Örömmel ez az egész országra, de különösen Budapest székesfővárosra, amelynek a lakossága a legmelegebb hódolatot és szeretetet ápolja a főhercegi család iránt, amely ezrem már a boldog emlékeztető *József* nádor idejéből ered, aki oly sokat tett a főváros emelkedése érdekében. Indítványozta a főpolgármester, hogy a főherceg hetvenedik életéve alkalmából intézzen hozzá lóiratot a főváros közönsége, biztosítván őt a további szeretetéről és ragaszkodásáról. (Általános helyeslés.) A közgyűlés az elnökséget bízta meg a lóirat megszervezésével.

Halmos János polgármester kijelentette *Baross Somanak* a multkor tett interpellációjára hogy a vámvonalaknál elrendelte a vámdíjaknak szevények utján való beszedését, hogy így a közönség a nagyobb-mérvű zaklatástól föl legyen mentve. A választ tudomásul vették.

Földváry Imre az interpellációjában megsürgöti a Baross-utca—dunaparti villamos vasúti összeköttetés keresztülvételét. Kéri a polgármestert, hogy a kormánytól tegye meg a kivétel céljából a megfelelő lépéseket. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Szalai Mihály a Kossuth Lajos-szobor ügyében szólalt föl. Szégyenletes dolognak mondja, hogy akkor, amidőn csaknem az összes törvényhatóságok területén emelkedtek már Kossuth-szobrok, Budapesten máig nincs. Noha tisztán a szoborra több mint 600.000 korona áll rendelkezésre. Kéri, mi az oka annak, hogy a társ-törvényhatóságok részéről a Kossuth-szobor iránt érkező tudakozásokat egyszerűen leváltatja teszik, a nélkül, hogy az átiratok szövegét a törvényhatósági bizottság közgyűlésénél közölnék. Úgy látja, hogy a huzavonában bizonyos tervere-rőség van. Épp úgy, mint a szabadságharc-szobor ügyében, amely utóbbira 500.000 korona gyűlt össze s mégis azzal odázák el a kivételét, hogy ez az összeg kevés és legalább is egy millió kell rá. A legnagyobb szegény volna, ha a nemzet a saját szabadságharc dícsőtésére nem merte szobrot állítani. Kéri a polgármestert, van-e mindezekről tudomása s szándékozik-e olyan értelmi előterjesztést tenni, amely minden kétkedést kizár. (Helyeslés.) Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Szűcs József aziránt interpellálta a polgármestert, szándékozik-e megővni a rendőrséggel szemben a főváros autonóm jogait. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Kasics Péter kérdést intézett a polgármesterhez, mi igaz a lapokban megjelent abból a közleményből, amely szerint a belügyminiszter helyesítőleg szót volna a konverzió tárgyában hozott közgyűlési határozatról.

A polgármester kijelentette, hogy ebből egy szó sem igaz, mert erről a miniszterelnökkel nem beszélt. *Kasics* aztán a főpolgármestert kérdezte meg, hogy miért engedett olyan bizottsági tagokat szavazni a konverzió dolgában, akik az egyik vállalkozó intézetnél: a Pesti hazai takarékpénztárnál érdekeltek, mint részvényesek. A főpolgármester kijelentette, hogy az ügyrend valóban tiltja az ilyen érdekelteket a szavazásban való részvételt, azonban ezt az illetőnek magának kell tudniok és megtartaniok s ő, mint főpolgármester, nem kérdezhet meg szavazás közben a bizottsági tagoktól, hogy vajon részvényesek-e, vagy sem. *Kasics Péter* igazat ad a főpolgármesternek

s csak azt kívánja, hogy jövőre ilyen esetben előre hívja föl az illető érdekelt bizottsági tagokat a szavazástól való tartózkodásra.

A napirendre térve, hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy — mivel a javadalmi bérleti szerződés március végével lejár — egyévi időre híressenek árverést s egyzersmind az eddigi javadalmi díjjegek érvényét is hosszabbítsák meg egy évre.

Nagyvárad városa törvényhatósági bizottsága a fővárost is fölírta a csatlakozásra ahhoz a fölírathoz, amelyben az *önálló vámtérrület* fölállítását kéri. A tanács a közgazdasági és közlelmzési bizottság javaslata alapján, azzal terjesztte elő az ügyet, hogy — mivel a főváros hatósága már 1900. november 7-ikén megnyitkozott az önálló vámtérrület mellett és fölírartot intézett a képviselőházhoz és a kormányhoz — ennél fogva ez alkalommal nem kíván uabbi fölterjesztést intézni, hanem a nagyváradi kóriratot tudomásul veszi.

Vásznay Vilmos ninos megelégedve a tanácsnak ezzel a javaslatával s kívánja, hogy a közgyűlés jelentsen ki a csatlakozását Nagyvárad városa kórirathoz. Ez a tanácsai előterjesztés különben a főpolgármester részéről összehívott titkos konferencia eredménye. De különösen akkor nem szabad elállanunk egyetlen alkalommal sem a fölcszólamló-jogunktól, amidőn azt tapasztaljuk, hogy a túlsólélem rosszakaratú és rosszhiszemű irányzattal van dolgunk.

Polónyi Géza kijelenti, hogy ő is részt vett az említett értekezleten, de az éppon nem volt titkos, de azt nem tagadhatja, hogy *bizalmas volt*. (Zajos derült-ség.) Azt hiszi, politikai multja elhárt róla minden gyantut. (Ugy van!) Nyíltan mondhatja, hogy ott a legteljesen hazafiaságból eredő határozatot hozták. (Helyeslés.) Hosszasabban fejtegeti a kiegészítésre vonatkozó dolgokat s végül annak ad kifejezést, hogy igenis az osztrák perfidióval szemben mindig, amikor szükséges, a legerélyesebben kell föl lépni.

A közgyűlés nagy többséggel *Vásznay indítványát* fogadta el, vagyis azt, hogy a főváros csatlakozzék Nagyvárad fölírathoz.

Tolnavármegye s vele együtt Pestvármegye közönsége fölírartot intézett a képviselőházhoz és a kormányhoz, kívánva a szerb kereskedelmi szerződés fölmondását. A tanács, mivel a szerződés fölmondása a főváros kereskedelmi ipari és közlelmzési érdekeibe ütöknék, a kóriratban foglaltak mellőzését javasolja. *Polónyi Géza* ezzel szemben az ügynek a napirendről való levetélt indítványozza, azzal, hogy a tarlabizottságot küldjék ki a vonatkozó jelentés megféléve végett. A közgyűlés többsége *Polónyi indítványát* elfogadta.

Tudomásul vették gróf *Apponyi Albertnek*, a képviselőház elnökének azt az értesítést hogy a régi képviselőház épületét ingyen engedték át a fővárosnak. A közgyűlés ezért leliratilag mond köszönetet a képviselőháznak.

SZÍNHÁZ, ZENE

** *Filharmonia*. Mikor ma este a filharmoniai hangverseny végeztével a közönség oszladozni kezdett, a zibongó tömegből mindenünnen Mendelssohn-nak a Szentjánéji álomhoz irt zenéjének egy-egy dallamoskájja hangzott fel. Fűtyültek, dudorászták, vagy halkán énekelgették, — avagy felkiáltottak: milyen gyönyörű volt a Mendelssohn! Erdekes dolog megfigyelni, hogy egy-egy hangversenyről mit visznek haza szívükben az emberek. Mintha csak a közeledő tavasz üdvöletét hozná, egy hatott a *scherzo* és a *nocturno*, telve illatozó és holdugáros bújjal, amely hervadt lelkünkben telébbreszti a rég hallgató osalagányt. Ah mindig és mindig csak a tavasznak van igazsága, a dallamnak. — Az olyan mű, mint *Mihalovich* Odón IV. (c-moll) szimfóniája, nincs berendezkedve népszerű hatásra, nem is számít rá. Egy ilyen komplikált műnek első előadása különben is inkább grandiózus megépetést jelent a közönségre nézve, mintsem nyugodt megismerkedést. Az új szimfóniának igazi premiére tulajdonképpen a negyedik előadásunk lenne. Első hallásra csak úgy általában ösmérjük meg, második alkalomból kikeressük benne azt, ami gyönyörűségeit nyújt, harmadik előadásokor kutassunk hibáit, — negyedszer pedig összegezzük véleményünket. Így kell könyvet is olvasni, tanította Goethe. Perazé kissé bajos lenne egy-egy szimfóniát rövid időközökben négyyszer megismételni. De az igazság mégis csak az, hogy a publikum szimfónikus újdonságokkal szemben nem gyakorolhatja a méltó elismerést. Annál nagyobb az értéke annak a lelkes fogadtatásnak, amelyben ma este *Mihalovich* új kompozíciója részesült, mert azt bizonyítja, hogy a szimfónia egyes szépségei evidensül hatottak, de azt is, hogy szerzője személye iránt a közönség bizalommal és rokonszenvenvel viselkedik. Távól a hétköznapi versenytől, komoly és értékes művészeletet folytat *Mihalovich*, akinek egyénisége reliefet ad Zeneakadémiánknak. A népszerűség, valljuk be, sokáig kerülte őt, ő meg nem kereste. Most előre a maga útján, mindig fölfele tekintve, ahol művészi eszményét sejtette. Nem hajszolta a sikert — a siker utána jött. C-moll szimfóniájával számottevő magyar munkát helyezett a világiatúrtaiba. A formális tökély, nemes vonalai hatnak első sorban a négy tételű szimfónia architekt-turáján, amelynek keretében nagy arányokban, hébe-hóba

tán szertelen pátoszszal érvényesül a zenei tartalom. Az első allegro-tétel thomaius feldolgozása mesteri kézzel van, — a második adagio-rész bensőséges lírája ódai erővel hat, — a szellemes scherzoban a trio helyett érzelmes andantéval találkozunk. — a hatalmas utolsó tételben pedig a legrefináltabb kontrapunktus, harmóniai és instrumentálási hatások lépnek meg. Valóban fölülséges megemlékezés, hogy mind a négy tételnek hangszerezése a zenekar szuverénjét teljes mértékben mutatja. A közönség lelkesen ünnepelte *Mihalovich* Ödönt, akinek a dobogón több koszorút is nyújtottak át. *Koenen* Tilly, holland hangversenyének vezetője volt ezúttal a szólista-vendég, akinek a művészetét már tavaly kedvelte meg közönségünk. Gounod: *Repentin* áriáját nemcsak bensőséggel énekelte, majd kifogástalan szülézzel *Carissimi* *Vittoria* *io core*... kezdetű dalát (XVI. század), végül két német és egy holland dalt. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta a művészt.

Jóka-ünnep a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház holnap esütörtöki előadása a kármárból, melyen *Az aranyember* százados kerül a lámpák elébe, nagy ünneplésben lesz része a jubiláló darab koszorús szerzőjének, *Jókai* Mórnak, ki ezen a napon üli meg egyúttal 78-ik születésnapját is. Az ünnepi előadást megelőzőleg üdvözlőni fogja a költőt a Nemzeti Színház igazgatósága és személyezte, a *Petőfi Társaság* küldöttsége, továbbá a fővárosi összes középiskolai ifjúság, ugyancsak a kereskedelmi akadémiai ifjúságnak küldöttsége, akik koszorúkat fognak az ünnepeltnek átnyújtani. Az ünnepség rendezését egy bizottság vállalta magára, mely főlkéri az igen tisztelt közönséget, hogy a költő iránt való tisztelet kifejezésül a földszinten és a páholyokban estély-öltözékben sziveskedjenek megjelenni. Az előadás pontban hét órakor kezdődik.

Főpróba a Vígyszínházban. A Vígyszínházban holnap, esütörtökön délelőtt tartják meg *Herceg Ferenc: Kéz kezet mos* című új társadalmi vígjátékának főpróbáját a sajtó meghívott képviselői jelenlétében. A darab pénteki bemutatója iránt rendkívül nagy az érdeklődés. — Holnap, esütörtökön, *Fényes* Samu történelmi színműve, *Bacsányi*, kerül színpadra kilencedszer.

Kamara-est. A *Hubay-Szeremi* hatodik kamara-est pénteken, február 20-án lesz a *Royal*-szálló termében *Róna* Józsefné dalénekesnő közreműködésével. Előadásra kerül Mendelssohn vonónégyes f-moll, Beethoven szerénad, vonósármas, *Róna* Józsefné *Giuck: Nagy áriáját* Armida dalműből fogja énekelni, továbbá *Kern Nyári est*, Delibes *Eglogue* Kjerulfi *Syones Lied*, Wolf: *Ich hab in Genua einen Liebsten* kerül előadásra.

Facal operának bosszúja. A bécsi operában néhány hét előtt *As eladott menyasszony* egyik előadásán nagy derűtést kellett, hogy *Schrödter* tenorista nyílt színen *Facal* nevű cseh kollegáját a most nagyon népszerű *Szervusz Brzerina!* reirélnél üdvözölte. A *Narodny Listy* ebből az alkalomból éles támadást intézett a bécsi operaház ellen, ahol a csehek azt a komoly dalmű keretében is gúnyolhatják. Hogy-hogy nem, hirt terjedt, hogy a dolgot *Facal* telefontotta meg a cseh újságnak, mire a cseh énekes *Schrödter* rágalmazás miatt a bíróság elé állította, mint e hamis hír terjesztőjét. A bíróság tegnapielőtti felmentette *Schrödter*. *Facal* ma a prágai cseh lapokban nyilatkozatot tett közlése tudatja, hogy édesatyja meghagyásából a prágai Sokol-tornacsarnok építési költségeihez 100 koronával járul hozzá. Ennek a hazafias nyilatkozatnak valószínűleg folytatása lesz az operaházban, ha majd *Facal* legközelebb fellép.

Vendégszerelés. A nagyváradi Szigligeti színház igazgatója vendégszerelésre kérte 181 *Váradi Arankát*, az Országos Színművészeti Akadémiára végzett fiatal művésznőjét, aki a legutóbbi várszínházi vizsgálódásokon szép sikert ért el. A művésznő márciusban az *Ahol unatkoznak* és a *Vicomte Letorier* vígjátékokban fog játszani.

Műsorváltás a Népszínházban. A Népszínház színpaljai reggel a *Cigánybáró* előadását hirdették mára és a *Betyár kendője* előadást holnapra. Délelőtt azonban új színpalak jelentek meg, amelyek között *Hegyi Aranka* asszony gyöngékedése következik, holnap pedig *Hervé* örökbecsű operettjét, a *Nedvénvirágot* adják, amely alkalommal *Denise* szerepét *Lendvay* Gizella, a kiváló tehetségű művésznő fogja játszani a Népszínházban; *Celestin*, a zongorista híres szerepét *Nyárai* József, *Champlatreux* szerepét *Szirmai*, *Loriot* örmöst *Solymosi*.

Vidéki színesest. A miskolci színházban szombaton volt a bemutatója *Ferenczy Ferenő Pogány Gábor* című darabjának. Az előadás a szerző is jelen volt s óvásokkal és babérokoszorúval tüntették ki. A darab önműködésében *Rajz* Ödön pompás alakítását nyújtott, nemkülönben *Déry* is. A helyi lapok dícsérik a társulat talentumos naiváját *Baracsy* Rózsit; felvonások végén a szerzővel együtt számtalanszor hívták a lámpák elé. *Miklóssy* Ilonka is rutinnal játszott.

A Téli rego másodikor. A Nemzeti Színházban az elmúlt szombaton, tizenegyedik pihenetése után oly nagy sikerrel fölételeve *Téli rego* legközelebbi előadása hétfőn, február 23-ikán lesz az első előadás szereplőivel.

Gyermekszínház. A gyermekszínházban holnap, esütörtökön ismét a zajos tetszést aratott *Elrabolt királylány*, *Paczal* Misi dróttostól kalandja című kacagató-jókedőre kerül színpadra. A jövő hét esütörtökön jótékony célú előadás lesz a budapesti tanítók árvaapja javára. Az előadás 16 órakor kezdődik, jegyeket már a délelőtti folyamán lehet váltani.

MŰVÉSZET

A Kelety-Tahikiallítás. A Kelety-és Tahikiallítás már csak bezárólag február hó 22-ikéig látható a városi Igazgatóság Műcsarnokában. Keletytől még 28 olajfestmény és 20 vízfestmény, Tahititől pedig 22 olaj-és 16 vízfestmény kapható, köztük szép és értékes alkotások. Az árak rendkívül alacsonyak.

Küvászár a szombathelyi kiállításon. A Nemzeti Szalon szombathelyi kiállításának sikere majdnem az összes eddigi kiállítások sikerét fölmúlja. A látogatottság rendkívül élénk s a művásár szokatlan kedvvel indult meg. A vásárlást gróf *Bathányi* Lajos kezdte meg három képpel. Eddig a következő képek találhatók vevőre: *Tólgessy* Oszkár *Pulykák*, *Vaszary* János *Tavaszi táj*, *Tudl* Ödön *Paraszttudvar*, *Szenes* Fülöp *Fiametta*, *Nagy* Vilmos *Enyelgés*, *Nyilassy* Sándor *Tanulmányjel*, *Rubovics* Márk *Gitaros lány*, *Kézdi-Kovács* László *Friss hó*, *Markó* Ernő *Borus táj* és *Vihar*, *Ehriár* Sándor *Jászó gyermek*, *Förge* Gyergely *Falusi részlet*, *Bruck* Lajos *Délividéki lány*, *Katona* Nándor *Hegyi táj*, *Bruck* Miksa *Vásár*, *Keményffy* Jenő *Dömbsi utca*, *Kacziány* Ödön *Dunai malmok*. A kiállítás e hó 22-én zárul s addig még több mű előadására van kiállítás.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Magyar Néprajzi Társaság ma délután *Szalay* Imre miniszteri tanácsos elnökele alatt előadást tartott, amelyen dr. *Mahler* Ede érdekes előadást tartott a *huszétől*. Abból az alkalomból, hogy az idén megkezdik a századok sorát a ritka eset, hogy a keresztények huszétja összeesik a zsidók pássah-ünnepével, kimutatja, hogy a 341-ben tartott antiochiai zsinatnak ama határozata, mely szerint mindazok, akik a zsidókkal együtt tartják a pássah-est, az egyházból kiközösítettek, nem is hozható meg. Hiszen éppen a zsinatot követő második évben már összeesett a két ünnep, amiből következik, hogy a zsinat ily értelemű határozatot nem hozhatott. Tény, hogy a zsinat tagjai között a huszét kérdéssel, mely akkor a keleti és nyugati keresztény egyház között a huszét ünnepelésnek időpontját illetően folyt, de lehetett, hogy meg akarta volna akadályozni a huszét ünnepét a zsidó pássah-ünnepel való egyesítését. Ilyen rendelkezés tehát a zsinatban nem történt az erre vonatkozó iratok tisztára apokrifok. A tetszettel fogadott előadás után dr. *Herrmann* Antal tért jelenlétére a *Hamburgban* tartott XIII. nemzetközi orientalista kongresszus eredményéről.

FARSANG

A képviselői piknik. Az országgyűlési képviselők piknikje ma este folyt le a Hungária-szálló termében. A pikniken, mint minden évben, az idén is előkelő társaság vett részt. A miniszterek az udvari gyászra való tekintettel nem jelentek meg a mulatságon. Kevéssel 10 óra előtt érkezett meg a piknikre gróf *Apponyi* Albert házelnök feleségével, aki az udvari gyászra való tekintettel fekete toalettet viselt. A rendezőbizottság a képviselőház fiatalabb tagjai végzetek. Általánosán tájlatják, hogy Csávossy Béla a képviselőház érdemes házagnya, a mulatság főrendezője, nem jelenhetett meg; édesatyja halála miatt. A rendezőség szép táncrenddei lepte meg a hölgyeket; a táncrend a kolozsvári Mátyás-szobrot ábrázolja. A zenét *Radics* Béla zenekara szolgáltatta. A mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: Antos Jánosné, Apáthy Gyuláné, Baghy Béláné, Baross Jánosné, Ballagi Gézáné, Bay Lajosné, Conelegner Károlyné, Csipkay Károlyné, Czompó Szidóné, báró Daniel Ernőné, Daniel Gáborné, Dessenwilly Ödöné, Drakulics Pálné, Egyedi Lajosné, Gajári Gézáné, özv. Gindele Jenőné, Gyárfás Endréné, Heinz Hugóné, Howard Browné, dr. Hajós Lajosné, Kann Béláné, Kelemen Béláné, Kempes Mihályné, Keleny Hugóné, Koronghy Gyuláné, Kristóffy Józsefné, Láncey Gyuláné, Luczenbacher Pálné, Lukács Lászlóné, Magyar Kossa Samuné, báró Mária Jánosné, Mohay Sándorné, Nadányi Józsefné, Nagy Ferencné, Pavlovics Simoné, özv. Pulszky Agostoné, Ponory Sándorné, Rosenber Gyuláné, Sacellary Györgyné, Sacellary Mihályné, Semsey Boldizsárné, Sélly Sándorné, Schossberger Lajosné, Stajevics Jánosné, Szájbély Kálmáné, özv. Szarvassy Istvánné, Szilassy Istvánné, Szivák Iréné, Szilaha Istvánné, Tarozány Sándor Erzsébet, Török Bertalané, Bős-örményi Sándor

dorné, báró Kaas Stefánia, Török L-né, Kállay Zoltáné, Majláth Béláné, Bezerédi Dénesné, báró Stettenné, Borhy Györgyné, Badányi Mátyásné, Csabay Béláné, Neuhwalszky Józsefné, Jovanovits Istvánné, Schwartzs Gusztávné, Kürthy Emilné.

Leányok: Antos Valéria, Badányi Nóra, Bezerédi Edit, Bősörményi Berta, Bezerédi Ilonka, Bezerédi Mariska (Szent-Iványa), báró Bornemissa Livia, Csipkay Livia, Czompó Mariska, Daniel Anna, Dolcsók Mariska, Dessenwilly Kamilla, Dedovich Elza, Eigenhoffer Kornélia, Fáy Rózsika, Genosy Ilona, Gindele Mici, Grauer Margit, báró Gussich Gabriella, Gyárfás Anna, Heinz Klára, báró Hoeller Josephin, báró Kaas Ferike, Kállay Mariska, Kállay Katica, Károlyi Mariska, Károlyi Rózsika, Kászonyi Corinna, Kempes Alice, Keleny Julia, Kristóffy Erzsike, gróf Kun Sárka, Láncey Edith, Láncey Ilona, Lukács Jolánka, Luczenbacher Mici, Magyar Kossa Anna, báró Mária Jánosné, Mária, Nadányi Lenke, Neuhwalszky Margit, Nagy Edith, Pavlovics Teodora, Pekar Alice, Ponory Margit, Pulszky Harry, Rakovszky Mártha, Reök Margit, Semsey Karola, Stajevics Melanie, Szájbély Margit, Szarvassy Ida, Szilassy Mái, Szivák Margit, Szilaha Irén, Török Irna.

A demokraták bálja. A VI. kerületi Demokraták-Kör ma este a kerületi napközti otthonok javára fényes sikerű hangversenyt és ezután táncmulatságot rendezett. A hangversenyen résztvettek: *Beck* Vilmos, az Operaház tagja, aki Carmenből a *Torreador*-áriát adta elő, majd a zajos tapsokra elénekelte *Schumann* *A két granátos* című nagyhatású dalát. Ezután felesége, *B. Kertész* Ella szavallta nagy tetszés között *Kiss* József egy versét. *W. Kramer* Teréz a *La grange*-áriát énekelte, melyet a viharos tapsokra néhány magyar nótá előadásával toidott meg. *Polonyi* Elemér pedig szokott előkelő művészetével zongorázott. Az estélyen a kör elnöke, dr. *Vászonyi* Vilmos orsz. képviselőnk kívül a kerület előkelő polgársága közül igen számon voltak jelen.

Szeret-bál. A farsang egyik legelőkelőbb mulatsága az *Augusta* főherceggasszony védnöksége alatt álló Szeret-egyesületnek a bálja zajlott tegnap a Vigadó összes termeiben. Az udvari-gyász miatt a főherceggasszony nem mehetett el a bálra, hanem a lady patronesse-ek díszes társasága teljes számban megjelent. A bál tíz óra tájban kezdődött, *Rames* Béla zeneje mellett. A hatvankilencedik gyalogezred is közreműködött. A táncrend a jótékony célra való tekiütelt egyszerű. Az izléses kartonlap volt a Szeret-bál fényes sikerrel létszedtek be a fővárosi mulatsági sorozatba, amiben a buzgó rendezőségnek kiváló érdeme van.

A kereskedők bálja. A bál hölgybizottsága tegnap délután érkezetelt tartott a bál védnököknek, *Láng* Lajosnének lakásán. Jelen voltak: *Auer* Róbertné, *Basch* Béláné, *domonyi* Domonyi Ödöné, *Ferschmann* Jakabné, *maróthi* Fürst Jakabné, *maróthi* Fürst Lászlóné, *királdi* Herz Zsigmondné, *Krámer* Leoné, *Kunz* Ferencné, *Sándor* Pálné, *baranyavari* Ullman Adolfné, *szurdai* Weisz Leoné, *Weisz* Bertholdné, *vásárhelyi* Wodianer Hugóné, akiket a rendezőbizottság elnöke, *maróthi* Fürst László mutatót be a miniszternek. A hölgybizottság többi tagjai kimentették távolmaradásukat. A védnökü üdvözölte a hölgyeket és buzdította őket a bál sikere érdekében való közreműködésre. Az érkezetelen részletesen megállapították a bálra vonatkozó intézkedéseket.

Jurista-bál. A bál-bizottság tudatja, hogy az udvari gyász a 73-ára halasztott jurista-bál megtartását nem gátolja. A bál-bizottság elnöke és a választmányának két tagja minden intézkedést megtesznek arra az esetre, ha az udvar a bált meglátogatná. A bizottság a második emeleti páholyokra személyjegyeket ad ki 20 koronáért. Egy páholyra 6 ily jegyet adnak ki. Személyjegyek az Angol királynőszállóban esütörtökön és pénteken este 6 és 8 óra között válthatók. Szombattól kezdve pedig délelőtti 10 óráltól este 8 óráig páholyjegyek dr. *Payer* Imréné (Magyar-utca 28. szám alatt) kaphatók.

Farsangi vásár Kobányán. Szombaton a Kobányai Kaszinóban fényesen sikerült farsangi vásár zajlott le, amelynek jövedelméből az Általános Közföldönkösségi Egyesület körülbelül 4000 koronát kapott. A mulatságon jelen voltak: *Hock* János, dr. *Tolnay* Lajos, *Tóth* László, *Márkus* és *Halmos* polgármesterek, *Lung*, *Horváth* tanácsnokok is. A vásári bódékban a legszép asszonyok és leányok árultak minden élet, a jövedev iokozásokhoz járult hozzá a *Vásári Közlöny* című tréfas alkalmi lap.

A Penintézetű Bál rendezőségének permanenciában van s egész napon át tart a jegykiadás a bál irodájában (*Andrássy*-ut. 2. szám, I. emelet). Itt adják ki a jegyeket (a börtölös meghívó előmutatása mellett) a bál napja, esütörtök este 1/2 8 óráig; 1/2 után pedig a Vigadó pénztáránál. A bálányak együttes felvonulása pontban 1/2 10 órakor lesz. A *pénztézetű bál* rendkívül fényesnek ígérkezik. A Vigadó termeit remek virágdíszszel ékesíti az *alkalomra* *József* főherceg margit-szigeti kérészete. A vidékről is sokan jelentették be részvételüket. A táncrend a budapesti I. honvédegyezrednek zenekara *Bachó* karmester vezetésével és *Balogh* Károly bandája szolgáltatja. A rendezőség gyönyörű táncrenddel lepi meg a hölgyeket.

A hivatalnokok asztaltársasága február 28-án a Sas-kör összes termeiben a mentő-egyesület javára, hangversenyvel egybekötött táncestélyt rendez.

A Cseleđi Kereskedelmi Kör e hó 14-ikén nagyszabású farsangi estét adott, amelyen *Vasváry* Irén, a Vígyszínház művésznője is részt vett. A közönség őszinte rokonszenvvel fogadta. Művészi tökéleteséggel adta elő *Sas* Ede Csipkerózsza című költeményét, majd cigányzene-kísérettel magyar népdalokat énekelte igen hatáson.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Elektrotechnikai Egyesület) mai ülésén Stark Lipót, a Ganz-gyár főmérnöke, az *Épület-villámhárítók*ról tartott előadást. Miután rövid történelmi bevezetésben a villámhárító céljáról és működéséről táplált felfogásokban az idők folyamán beállt változásokat előadta, attért a legmodernebb nézetek ismertetésére és egy elméleti, mint gyakorlati indoklására. Ezekből kiindulva sorban tárgyalta a villámhárító egyes alkotórészeit, azoknak helyes elrendezését és részletes szerkezetét. Előadó kimutatta, hogy jó villámhárító olcsón is el lehet készíteni, ami nálunk a mezőgazdasági épületek védelme szempontjából igen fontos. Az előadás az egyesület hivatalos lapjában, a *Politechnikai Szemlében* megjelenik. A nagy tetszéssel fogadott előadásnak igen sok halgatója volt.

(Uj nőegylet a fővárosban.) Földiák Gyuláné, dr. Glück Józsefné, Weisz F. Mórné kezdeményezésére mintegy száz hölgy gyűlt össze tegnap az Erzsébetvárosi Demokrata-kör helyiségeiben, hogy megalakítsák az Erzsébetvárosi Demokrata Jótékonyági Nőegyletet, melynek célja lesz a körültekintő népkonyhat fenntartani, szegény gyermekeket felnevelni, és a kórházból kikerült lábadozó betegeknek segélyben részesíteni. Az összegyűlt hölgyek az alapszabályok és az alakuló közgyűlés előkészítésére bizottságot küldtek ki. Az egyesület már a jövő hónapban megkezdí működését.

(A Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete) holnap, esütörtökön délután 6 órakor az egyesület helyiségében (Esterházy-utca 4. szám) választmányi ülést tart.

SPORT

* Jelműzés jégútnap. Az újra beköszönött hideg lehetővé teszi, hogy a népligeti jégpályán tervezett jelműzés jégútnappal vasárnap megtarthassák. Az ünnepély iránt nagy az érdeklődés, annál is inkább, mert ez az első jégútnap, amelyet a tervezett jelműzés korcsolyamutatók között megtartanak.

* Lebharugó-mérkőzés. A Magyar Athletikai Club és a Posta- és Távirat-Tisztviselők Sportegyesületének labdarugó-osapatai a margitszigeti sporttelepen e hó 22-én délután 3 órakor mérköznek az idei I. osztályu bajnokságról. A M. A. C. múlt vasárnap 0:0 eldöntetlenül mérkőzött a B. T. C.-al, míg a Postások 8-ikán a F. T. C.-al végzett 1:1 arányban eldöntetlen küzdelmet. Belepdőjják a margitszigeti rendes helyárak. Megelőzőleg délelőtt 11 órakor mérköznek a szövetségi díjért a 2-ik csapatok, mely mérkőzést training-jeggyel lehet megtekinteni.

Nyiltér.

Galakt keresek

I-6 vagy II-ik emeleten, a VI. vagy VII. kerületben, csakis újabb, modern berendezésű házakban. Kívánatik 2 vagy 3 utcai és egy udvari szoba a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. Levelek „Igazgató” jelöléssel a kiadóba kéreknek.

(Az e rovat alatt közlőteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Kurial ítélet a Tomka-féle ügyben. A Kuria ma hirdette ki az ítéletet Marót Sándor, a Tomka-féle furfangos betörés bűntársa ügyében. A törvényszék tudvalevőleg Marót Sándort mint bűnszolgát, család kísérőitnek büntette miatt *egy év börtönrre* ítélte. A tábla az ítéletet *másfélvre* emelte fel, öthónapi vizsgálói fogság beszámításával. *Sölley Sándor* a Kuria III. büntelőtanácsának elnöke hirdette ki a legelsőbb bíróság végzését, mely szerint a Kuria a védő által benyújtott semmisségi panaszokat *elutasítja*. Indoklásában azt mondta a bíróság, hogy a tábla által megállapított s 9 pontban összefoglalt tényekből megállapított, hogy *Marót* ravasz fondorlattal megkísérelte a biztosító-társaság megkárosítását, illetve bátyja, dr. Tomka által való megkárosítását. *Tomka Samuné* által bejelentett abbéli felfolyamodást, hogy őt sértett félnek tekintésék, szintén elutasították, mivel perjogi kérdésben felfolyamodásnak helye nincs.

§§ A tordai gipszgyár. Kolozsvárról táviratozák: *Szterényi József* miniszteri tanácsos sajtópörének mai tárgyalása reggel nyolc órakor kezdődött. Tanuként kihallgatták Miklósvitot és Fényes Lászlót. A tanúkihallgatást ezzel bejelezték, mire Nadányi Emil vádított kijelentette, hogy az eddigi kihallgatások meggyőzték őt arról, hogy Szterényit igazságtalanul támadta meg; mert mindig korrekttől járt el és ennek körülményében bocsánatot kér tőle.

Délután 3 órakor *Szépés Károly* kir. ügyész egy óra hosszat tartó, nagyhatású beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy vádolt, jellehehet korlátlan bizonyítást engednek neki, nem tudja rosszszemű vádjait beigazolni. Kérte az esküdteket, mondják ki, hogy Nadányi bűnös Szterényit megrágalmazásában.

A védő utalt a bizonyítási eljárásra, melynek során kitünt, hogy az igazi bűnös nem Nadányi, hanem azok, akik a cikk megírásában rábírták vádlottat. Kéri, hogy nem a rágalmazásban, hanem a becsületesítésben mondják ki bűnösnek, amennyiben bűnösnek találják. Az ügyész válasza és a védő viszonzválasza után az esküdtek határozathozatalra vonulván vissza, rövid tanácskozás után báró *Győrffy Géza* esküdttőlönök hirtette ki az esküdtek verdiktjét, mely Nadányit *nyilvános rágalmazásban monója ki bűnösnek*, mire a törvényszék vádlottat, tekintettel fiatal korára, beismerésére és arra, hogy a bizonyítási eljárás befejezése után nyilvánosan bocsánatot kért, *kéthavi fogsárra és 100 korona pénzbüntetésre* ítélte, továbbá kötelezte, hogy az ítéletet a Kolozsvárt megjelenő *Erdélyi Gazda* című közgazdasági lapban tegye közzé. Az ítéletben az ügyész megnyugodott. A vádlott és védője semmisségi panaszt jelentettek be.

TÁVIRATOK

Yoko-Hama, február 18. Komatsu herceg meghalt.

Az olasz haderő.

Róma, február 18. Morin tengerészeti miniszter helyreigazítja Mirabellinek a haditengerészetre vonatkozó néhány megjegyzését és utal arra, hogy Anglia, Franciaország, Oroszország, Németország, Auszria-Magyarország, az Egyesült-Államok és Japán majdnem megkészszerették a tengerészeti kiadásokat, míg Olaszország azokat 11 millióval csökkentette. Olaszországnak, tekintettel földrajzi helyzetére és a külföldön megóvándó érdekeire, erős tengerészetre van szüksége.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 18. A Hitelintézet mérlege a következő tételeket tünteti fel:

Osztalék részvényekint 28 korona összesen 8,750,000 korona; rendkívüli tartalékok 600,000 korona; 10%-os tantémekek 397,000 korona; nyereség-évlétel 1903-ra 178,000 korona; tiszta nyereség 1902-rol 9,920,000 korona. 1902-ben lebonyolódott: 4%-os osztrák koronajáradék (125,000,000 korona opció) a Károly Lajos-vasut részvényeinek konvertálása. Még nincsenek elszámolva: 8%-os tőzsdépitkezési kölcsön konvertálása, 5% és 4-5%-os magyar államadósság konvertálása különböző értékek a birodalmi akciókból, a fűmelei kölcsönös részvények, az első osztrák linczeleumgyár részvények, a Providentia általános biztosító-társaság részvényei, a Naphta-iparrészvények, a Nestomítzi cukorintomított részvények, a Banque internationale de Bruxelles az Alleanza Societa di Assicurazioni, az osztrák fegyvergyár, gépgyár, ozelet: Tanner, Látsch és társa, a Skoda-telepek, a lasznipar és a konstanz társaság részvényei. Nyereség értékpapirokban, konzorciumok és betétülletekből 1,912,692-94 K. Kamatok 9,741,444 26 K. Jutalékok, beleértve a lelolyt évi nyereséget áruüzletekben 3,778,678-13 K. Devizák 886,243-26 K. Ingatlanok jövedelméze 198,420-48 K. Utólagos bevételek a már leirt követelésekből 14,468-20 K. Fel nem vett osztalékok 2723 K. Felszabadult tartalék ingatlanokból 600,000 korona. Nyereség-ávitel 147,765-90 K. Összesen 147,765-90 K. Ebből leszámítandó: Fizetések 37,634-27 K. Köllségek 1,260,859-66 K. Leírások ingatlanokból és leltárból 104,901-06 korona. Adók és illetékek 1,977,095-23 K. Nyugdíjalapjárulék 200,000 K. Vesztéség követelésekből 12,632-91 K. Vesztéség Peceek birtok eladásánál 503,123-35 K. Összesen 7,065,744-53 K. A tiszta nyereség tehát 9,920,692-48 K.

Bécs, február 18. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A készáru-piacon csekély részvétel következtében az üzlet néhány jelentéktelen kötésre szorított s az árfoylamok egyáltalán nem változtak. A határidőtőzsdén is alig volt forgalom. Buza 1-2, rozs 3 fillért veszített.

Köteleit: buza tavaszra 7.55-7.55 K., rozs tavaszra 6.88-6.90K., zab tavaszra 6.41-6.42 koronán. Zárlatkor: Buza tavaszra 7.65, rozs tavaszra 6.88-6.89, zab tavaszra 6.88 korona.

New-York, február 18. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9.80 (9.80). Február 9.67 (9.68). Májusra 9.64 (9.62). New-Orleansban helyben 9.4/2 (9.4/2). Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western steam 10.10 (10.20). Rohe és Brothers 10.80 (10.50). — Tengeri irányzata állandó. — Február 9. — (—, —). — Márciusra 66. 1/2 (66. 1/2). Májusra 51. 1/2 (51. 1/2). — Buza irányzata engedő. — Piroz ősi helyben 82. 1/2 (82. 1/2) Február 82. — (—, —). Márciusra 82. 1/2 (82. 1/2). Májusra 80. 1/2 (81. 1/2). Jul-ra 78. 1/2 (78. 1/2). Gabona szállítási díj Liverpoolba 1. 1/2 (1. 1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5. 1/2 (5. 1/2). — Feb-ra 4.50 (4.45). Májusra 4.70 (4.65). — Zsír: Spring Wheat clears 3.05-3.10 (3.05-3.10). Cukor: 8. 1/2 (8. 1/2). On: 29.20-29.50 (29.72-29.87). — Béz: 12.90-13. — (12.87-13. —). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 18. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.)

Buza irányzata engedő. — Máj-ra 77. 1/2 (77. 1/2). — Juliusra 78. 1/2 (74. 1/2). — Tengeri irányzata állandó. — Feb-ra 53. — (53. —). — Zsír: Feb-ra 9.66 (9.75). Máj-ra 9.57 (9.65). — Szalonna short clear 9.75-9.87 (9.87). — Sertéshús: Májusra 17.40 (17.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Egy kis lány . . .

Egy kis lány, a neve nem jut az eszembe, A minap mosolygón nézett a szemembe Es így szól: „Poéta, mondanád meg nekem, Mért emelték magát vesztett üdvösségen? Talán nagy baj esett, hiba van a lanton, Nem tud ön dalolni, csak bánatos hangon? Rózsa nyit a kertben s ön a tövist tépi, Derű száll az égől, hátha utóféria!”

S feleltem: „A vígság puha, meleg párna, Az én lelkem rajta beh szivesen tána! Ám ha szállni akar emb-rből a lélek, Alig térhet haza kis pihenő végett. Kopár hely az élet. Sas a boldogságra, Lerakta a fészket égi magosságba, Elszáll, ha a lélek a fészkeire törne, S ez csalódva, búsan időzti — örökre.“

Börsödi Lajos.

† A népesség mint akadály. Egy szép párisi nőnek semmisen elérhetetlen, kivéve azt, hogy a Comédie Française-nál vívjon ki sikereket. Ez a sors érte Brandés kisasszonyt, Páris egyik legcsinosabb színésznőjét. Évek óta tagja a Comédie Française-nek, léli részjegygyel. Múlt évben többször rendkívüli sikert aratott nemcsak szépségével, de még inkább nagy tehetségével. Ennek dacára újévkor csak nagyon csekély jövedelemmelésben volt része, ahelyett, hogy teljes részjegygyű societáriségig emelkedett volna. A színésznő ez természetesen nagyon elkéséretette, járt a szépművészetiügyi miniszternél is, de hiába. Már-már azt határozta, hogy megvált a színháztól, mikor az öreg Sardou vállalkozott arra, hogy maga megy el a miniszterhez. Ki is fejtette előtte, hogy Brandés kisasszonynak teljesen igaza van, de a miniszter csak a váliait vonogatta s mosolyogva mondá, hogy nem tehet semmit.

— Miért nem? — kérdezte Sardou.
— Nem gyakorolhatok ekkora önkény.
— De hiszen ez nem önkény, — mondá Sardou s kezdi kifejtetni az okait.
— Mind nagyon szép, de ön, ugyilátszik, megfeledkezik egy dolgról.
— Miről, miniszter ur?
— Brandés kisasszony nagyon csinos.
— Igaz, de mi köze van ennek a dologhoz?
— Az, hogy az én alapelveimnek eddig nagyon jó a hire. De jól tudja, hogy a miniszterre mindig leselkednek, ha nem is operette-írók, de pamfletisták . . . A közönség nagyon szeret az oly miniszterekről beszélni, akik . . . vagy talán példákát idézzek?
— Nem szükséges, — mondá Sardou. — Kezdem érteni a dolgot.

† Khinal egyetemek. Khina főlébred sokezer-éves letargiájából, mert törzáták a rengeteg mennyei birodalomnál is hatalmasabb viszonyok. A khinali kormány összedállította azoknak a tartományoknak a jegyzékét melyek egyetemet kapnak s melyeken nyugati tudományokat is tanítanak. Tavaly 150,000 tanuló jelentkezett vizsgálatra a különféle tartományokból s a vizsgáknak — mint egy angol folyóirat írja — az a meglepő eredménye, hogy ezt a rengeteg szeretet okkal-móddal könnyen meg lehet nyerni az európai civilizációnak. Szellemi képességek dolgában a khinaliak semmiben sem állnak hátrább az európaiknál, s a legutóbbi háboru óta alaposan megváltozott a főfogásuk a földi és mennyei dolgokról. Ha meggondoljuk, hogy hova fejlődött Japán az ötös harminc év alatt, nem lehetetlen, hogy Khina is teljesen elcsúszdik s akkor beáll a sárga veszedelem, mint ahogy ezt többen megjósolták.

† Gambetta üvegsemei. A párisi Carnavalet muzeum, amely főleg Páris történelmi emlékeit gyűjti, érdekes emléktárggyal szaporodott: Gambetta három üvegseme az 1875, 1876 és 1877. évből. Ezeket az üvegsemeiket a készítőjük ajándékozta a muszumnak, akinek, ugyilátszik, mindig volt egy kis készlete ezekből, hogy hirterves vevőjét rögtön kielégíthesse. Hogy ezeket a szemeket valóban Gambetta használta, azt kétségtelenné teszi a rajtuk lévő felirat. A szemek színe barna, fehér részük egy kissé kékes és néhány ereske fut át rajtuk. A zománca a hosszas használat miatt el van kopva.

— A fuvaros szerencsése. Forbes new-south-walesi községben nagy szegénységben tengette életét William Newton fuvaros, aki előkelő angol család sarja s harminc év előtt vándorolt ki Ausztráliába. Szülei nem törődtek vele, családjával is összezördült s ezért messze idegenben verejtékes munkájával kereste kenyerét. A szegény fuvarost most kellemes meglepetés érte. Rokonai meghaltak s mint egy nővére utján értesült, ősi kastélyuknak s egy millió font sterlingnyi vagyonnak ő az egyedüli örököse. Newton időközben roskatag aggasztán lett s csak ismerősei könyörületeségének köszönheti, hogy éhen nem halt. Vagyona a londoni Chenery-bírósnágnál van elhelyezve s mivel a statumok szerint az örökösnek személyesen kell jelentkeznie, az agg fuvaros Angliából érkező nővére kíséretében legközelebb hajóra száll, hogy jógaipit hazájában érvényesítse. Érdekes, hogy Newton éppenséggel nem lepte meg millió öröksége.

— Mindig tudtam, hogy rokonomi dús gazdag emberek s az ősi vagyonok jog szerint rém kellemes háramlania. Most csak az következett be, aminek föltétlenül be kellett következnie.

— Részleges becstület. A venezuelai nép sajátos tulajdonsága a részleges becstület. A magánéletben a venezuelai oly tisztességes, hogy ritkítja párját. Az arrierosok (összsvérhűsörok) vagy peonesek (napszámosok) idegen tulajdont meg nem tartanak soha, nem lopnak, nem csalnak. Az idegenek, ha náluk fele, tenek valamit, hónapok múlva is visszahozzák; a cselédek előtt nem kell elzárni semmit, mert hozzá nem nyulna valamihez, ami nem az övé. De mintha kicsérélnék a venezuelait, ha államhivatalba lép. A közbizonyt, az állampénzeket szabad jószágának nézi, amelyből annyit csen el, amennyit csak lehet. Az állam rovására meggazdagodni a főörökvése mindenkinek. A kereskedők kíméletlenül zsarolják az idegeneket, a vámbívatlanok pedig szinte bámulatos vakmerőséggel lopnak. Magától érteődik, hogy a panasz semmit sem ér, a panaszos elégtételt nem kap. Nem tesz kivételt maga az elnök sem. Blanco elnök mint szegény ember került a köztársaság élére és harminc millió peso magánvagyonra volt, mikor leküszönt. Castro, a mostani elnök szintén eléggé megszédte már magát. Különbözik a mostani bonnyadalomban elég derekasan viseli magát és nemcsak ügyességének, de hadvezetői képességének is nem egyszer kétségtelen jelét adta.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása február 15-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom

1.467.883.000 korona (— 34.402.000 korona). Érckészlet 1.477.027.000 korona (+ 1.879.000 korona). Váltótárca 182.978.000 korona (— 28.956.000 korona). Lombard-üzlet 41.667.000 korona (— 327.000 korona). Adómentes bankjegytartalék 404.832.000 korona (+ 36.889.000 korona).

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os forint értékű zálogleveleinek és 4 1/4%-os korona értékű községi kölcsönök tervszerű évi kisorsolása a folyó évi március hó 1-ére eső vasárnap miatt már a megelőző napon, azaz folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor jog a bank helyiségeiben megtartani.

Az Országos Iparügyi és Végrehajtó-bizottsága tegnap Matkovits Sándor elnöke alatt ülést tartott, amelyen a kereskedelmi miniszter több leiratának tudomásulvételét után a folyó ügyeket intézte el. A kereskedelmi miniszter az egyesületi javaslatára egy műtörvénnyel külföldi tanulmányutra ösztönzést adományozott. A budapesti női szabók kétharmad része elhatározta, hogy kiválik a szabóipartestületből és külön ipartestületet alakít. Az új ipartestület alakulóggyűlése az Iparügyi és Végrehajtó-bizottsághoz küldte ki. Az Országos polgári iskolák tanárképzését fűmői közbizottság alkalmából rendezendő tanszerkiállítására ügyben érintkezésbe lépnek a Kereskedelmi Múzeummal. A bizottság korábban elhatározta, hogy egy exportelőokra alkalmas zsirnordomintára pályázatot hirdet a földművelésügyi miniszter által e célra rendelkezésre bocsátott, továbbá a zsrkereskedők részéről utólag felajánlott összegekből. Neuschloss Marcel bizottsági tag most bemutatja a pályázati hirdetmény szövegét, amelyet a bizottság eldöntött és elrendelte, hogy a felajánlott díjak beérkezése után a pályázati hirdetmény közzétessék. A Szent István-pápai tanszer- és segédanyagkiállítás propagandája céljából az egyesület munkásügyi szakosztályában e tárgyrol előadást tart dr. Kovács Gyula igazgatósági tag.

Keményítőgyár alapítása. Érsekvárvári írjak: Kukan Imre polgármesternek sikerült egy keményítőgyár létesítésére egy magyar céggel megállapodnia. A gyár 30 hold területet kap céllajra és egymillió koronára részvényközzel indul meg, melynek felét az épületek felállítására és a gépek beszerzésére fordítják. A gyár évente mintegy 3000 hold burgonyát akar feldolgozni. A gyár építését még ez évben megkezdik.

Árúfelvétel megnyitása. A Dunagőzhajózási Társaság február hó 11-én közzétett hirdetménye kapcsában közli, hogy az árúfelvételi Regensburg Passau, Linz Korneuburg, Bécs, Pozsony, Budapest (dunaparti tehérvágyudvar is) állomásokon kívül 1903. évi február hó 20-ával Mohács, Zimony, Belgrád, Pancsova és a szávai állomások egymásközti forgalmában is megnyitja.

A budapesti luxuslövászok díjazása. A Tattersal-társaság által szokásosan kiűzött díjakon kívül az idén tartandó 3 luxuslövászati alkalom mindegyikére külön díjadományok is biztosítottak. Így a székesfővárosi községek 1000 koronát szavazott meg, mely összeg a március hó 22-26-ig tartandó első tavaszi luxuslövászati alkalmából kerül kiosztásra. Az április 25-29-ig tartandó második tavaszi luxuslövászati és a szeptember 26-30-ig tartandó őszi luxuslövászati alkalmával pedig dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter egy-egy értékes tiszteletdíjat fogják a kiállítók között kiosztani.

Szterényi József felolvasása. Szterényi József miniszteri tanácsosnak az Országos Iparügyiületben holnap délutánra kiűzött felolvasása a kisiparról szombaton, folyó hó 21-én délután 6 órakor lesz az egyesületi üléstermében (IV. Uj utca 4. sz.).

A m. kir. államvasutak igazgatósága a Budapesti keleti pályaudvar és Kézászur-nyaraló között érvényes munkás hetibérletjegyek árát március hó 1-étől kezdve 2 koronáról 1 korona 50 fillérré szállította le.

Vásárcarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Lényegében változatlan üzletmenetről szól mai jelentésünk. A hozatalok kicsinyek és így a piacra került áru kielégítő áron nyert elhelyezést. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: Húsfelek: vidéki marhahús eleje 68-76, hátulja 76-90 korona 100 kilonként. Ölet borjú borbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 86-104 fillérről nyert elhelyezést. Vidéki ölet sertéseket szalonnával együtt 112-116 fillérről adtuk el kilonként. Bárányok párja minőség szerint 9-16 korona. — Tojásban az előre jelzett árbanatlas már némileg beköbetkezett és ma I. rendű friss teit tojás 81-82 koronát jegyzett eredeti ládánként. — Tejtermékek I. rendű szövetkezeti teavaj 1/2 kilós darabokban. 2.20-2.80, 15 kilós darabokban 2.—2.16, jó friss 16-zójai 1.50-1.70 és tehénúró 24-28 fillért jegyzett kilonként minőség szerint. Vágott baromfi: I. r. szépen tisztán kezelt, hizott ludak kilója 1.40-1.48 fillérről nyert elhelyezést. Burgonya: nagy gumós válogatott rózsaburgonya 4.80-5.—, ugyanilyen sárga 5.—-5.40 koronát jegyzett métermérszántán waggontételeben. Dölgymölcs: I. r. narancs 160-as 9.—, 200-as 7.50, 300-as 8.—, 3.0-as 7.50 korona, vérvörös 200-as 10.50, 300-as 11.50, 300-as 10 korona, I. r. citrom 300-as 7.0, 360-as 7.50 korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 18.— korona.

Szeszarak. A kontingéns nyersszesz ára Budapestben 36.50 korona pénzben. 37.50 korona áruban. — Becsben az irányzat szilárdabb. A kontingentált kész-áru 40.— korona pénzben, 40.40 korona áruban.

Szertés-konzumvásár. (A székesfővárosi szertés-vásár és közvágyóhid intézősége.) Február 18-án Főhajtás: Zsirterés, egymint őrög I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Húsertés egymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 465 darab. Előző napi maradvány 23 darab, összesen 498 darab. Eladott 431 db. Maradvány 67 db. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetünk: Zsirterés: Öreg I. r. 350 kgr-on felül — fillér, II. rendű 280-350 kilogramm 96-101 fillér, selejtelt 93-96 fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 106-110 fillér, fiatal közép 220-300 kilogramm 98-108 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 96-102 fillér, süldő — fillér, malac — fillér. Húsertés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillér, könnyű 140-300 kilogramm — fillér, süldő — fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban.

REGÉNY

AZ UJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irta: WILKIE COLLINS

(18)

Julian halvány arcára gyenge pir szállt, mikor maga előtt látta a szép, részvételtjes alakot. — Nem! Nem! — mondotta mosolyogva, lelkész vagyok ugyan, de nem olyan, aki a perselyt mindjárt magával hozza.

Mercy rá akarta erőszakolni a pénzlárcát, de a lelkész szabadkozott és finom humorral megjegyezte:

— Ne vigyen kísértetbe! Nincs teremts, aki kevésbbé tudna ellent állani a kísértésnek, hogy könyöradományokat gyűjtsön, mint a lelkész.

Mercy azonban állhatatos maradt és végül győzött is; sikerült neki rábírnia Juliánt, hogy pénzdarábot vegyen ki az erszényéből, tanúságot téve ezzel, hogy helyesen figyelte meg a lelkész-teremtését.

— Ha már másképp nem lehet, hát elfogadom, — jegyezte meg. — Egyébként köszönöm a jó példát, melyet ön ezáltal másoknak nyújt, ugyszintén a gyors segítséget! Mely néven írjam be listámba adományát?

Mercy zavartan fordította el tekintetét a lelkésztől.

— Hiszen semmi szükség névre, — mondotta halkán. — Legyen adományom névtelen.

E szavaknál kinyílt a könyvtárszoba ajtaja. A leány leírhatatlan megkönnyebbülésére, de Julian rejtelmes csalódására lady Janet Roy és Horace Holmeroff beléptek a szobába.

— Julian! — kiáltá lady Janet csodálkozva. A fiatal lelkész elbémelt és üdvözlésül megcsókolta.

— Drága nagyném, ön pompás színen van.

Aztán kezét nyújtott Horacnak, aki Mercy felé közeledett és mindketten lassan a szoba másik végére mentek. Julian tüstént megragadta a kedvező alkalmat, hogy nagynénjével négy szemközt beszélhessen.

— A télikerten keresztül jöttem be — mondotta — és a szobában találtam ezt a fiatal nőt. Kicsoda ő?

— Nagyon érdeklí a dolog? — kérde lady Janet gyunosan.

Julian csak ezzel az egy, de sokatmondó szóval felelt:

— Kimondhatatlanul!

Lady Janet magához hívta Mercyt.

— Kedves gyermekem, — mondotta — engedje meg, hogy unokácsémet önnek bemutassam.

— Julian. — Miss Grace Roseberry. — A lady hirtelen elhallgatott; mert abban a pillanatban, amint kimondotta a Roseberry nevet, Julian meglepődve, hevesen összerázkódott.

— Mi baja? — kérde a lady szuró tekintettel.

— Semmi! — válaszolt Julián, meghajtva magát Mercy előtt. Előbbi könnyed viselkedésének egyszerű vége szakadt. A leány némi tartózkodással fogadta a meghívást, mert ő is észrevette a lelkész meglepetését, amikor lady Janet azt a nevet említette, amelyen őt a kastélyban ismerték. E meglepetés jelentett valamit. De mit? Miért fordult el föle hirtelen a lelkész Horacehoz, és pedig úgy, mintha gondolatai egészen máshol kalandoznának? A fiatal lelkész egészen elváltozott, de csak attól a pillanattól fogva, amikor nagynénje megmondotta azt a nevet, amely nem volt az övé — amelyet egy lopott magának!

Lady Janet most Julian felé fordult:

— Szobája rendben van — mondotta. — Remélem, itt marad?

Julian elfogadta a meghívást, de oly embernek arckifejezésével, akit egészen más dolgok foglalkoztatnak. Abelyet, hogy a válasznál nagynénjére nézne, arcán a zavarnak idegenszerű kifejezésével Mercy felé fordult. Lady Janet türelmetlenül a vállára ütött.

— Követelem, hogy ha valaki velem beszél, rám is nézzen, — mondotta. — Mit bámulja meg annyira az én fogadott leányomat?

— Az én fogadott leányát, — ismétlé Julian, miközben erősen rázézett nagynénjére.

— Természetesen! Mint Roseberry ezredes leánya, amúgy is rokonságban van velem. Vagy talán azt hitte ön, hogy egy lelenet fogadtam házamba?

Julian vonásai felderültek. Megkönnyebbültenek látszott.

— Az ezredesről egészen megfeledkeztem — válaszolt. — Persze, hogy ily módon rokonságban van velünk.

— Nagyon boldog vagyok, amiért ezennel megnyugtathattam az iránt, hogy Grace nem valami szélsőséges, — mondotta lady Janet guoyos leereszkedéssel.

Azzal karonfogta Juliánt és elvonta Horace és Mercy közeléből, hogy ezeket ne zavarja.

— Térjünk át most az ön levelére, — folytatta. — Egy sora nagyon fölkellette kíváncságot. Kicsoda ez a rejtélyes nő, akit be akar nekem mutatni?

Julian mehökkent és arecá más színt váltott.

— Azt most nem mondhatom meg, — utogta.

— Miért nem?

Lady Janet nagy csodálkozására Julian minden további válasz helyett újra fogadott leánya felé fordult.

— Mi köze Grace-nak ehhez az egész dologhoz? — kérde az éltes nő türelmetlenül.

— Azt miss Roseberry jelenlétében lehetetlen megmondanom.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, február 18.

Jobb kínálat mellett 20.000 métermáza buza került a forgalomba változatlan árákon.

Rozsban néhány fillérrel emelkedtek az árak. Tengeriben szállódott az irányzat. Más gabonaműveket nem változtak az árak.

Eladatok: Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 82 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 42 1/2 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 45 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f.

Mezőhegyesi: 3000 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f. Makói: 2500 mm. 79 k. 8 K. 33 1/2 f. Pestmegyei: 400 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 79 1/2 k. 8 K. 25 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 20 f.

Erdői: 300 mm. 74 k. 7 K. 15 f. Bányászi: 2200 mm. 78 k. 7 K. 9 1/2 f. Becskereki: 2700 mm. 78 1/2 k. 8 K. 10 f. Temesvári: 1000 mm. 76 1/2 k. 7 K. 80 f., 1000 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Bácska: 100 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 76 1/2 k. 8 K. 25 f., 370 mm. 76 1/2 k. 8 K. 8 K. 0 1/2 f.

Mind három hónapra. Rozs: 339 mm. 6 K. 75 f., 300 mm. 6 K. 72 1/2 f., 400 mm. 6 K. 71 f., 800 mm. 6 K. 70 f.

Arpa: 150 mm. 6 K. — f. Zab: 100 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 25 f.

Kiszáraztatás mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktörzsde s-akái szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Tiszavidéki', 'Fehérmegyei', 'Pestvidéki', 'Bányászi', 'Bácska' and sub-columns for 'Kiló', 'K-tól', 'K-ig'.

Table titled 'Egyéb gabonaműveket' with columns for 'Kiló', 'K-tól', 'K-ig' and rows for 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Bányászi', 'Mészáros', 'Kisacska', 'Bányászi'.

Negyedék fejezet.

Hírek Mannheimből.

Lady Janet kíváncsiságát nagyon feleségizték Julian szavai; Julian Mercyre vetett pillantással válaszolt a lady felszólítására, hogy mondja meg a levélben említett nő nevét, és arra a kérdésre, mi köze fogadott leányának az egész ügyhöz, Julian azt mondotta, hogy miss Roseberry jelenlétében nem beszélhet róla.

Mit jelentés ez? Lady Janet elhatározta, hogy végére jár a dolognak.

Utálók minden titkolódzást, — szólt Julianhoz, — szerintem a jó nevelés hiánya az. A mi osztályunkhoz tartozó emberek mára nem volna szabad utatgnok a termek sarkaiban. De mint-hogy kell valami titkuknak lenni, hát elvezetem a megfelelő sarokba. Jöjjön velem a könyvtárszobába.

Julian nem szivesen követte nényét. Bármilyen volt is a titok, komoly zavarba hozhatta őt, ha azt úgy hirtelenében föltárlja. Lady Janet elhelyezkedett székeben és éppen keresztütbé akarta fogni öccsét, — amikor a szoba másik végéről egy akadály merült föl az egyik szolga alakjában. Egy ismerőse jött el lady Janetnek, hogy megbeszé- lésükhöz képest együtt menjenek el egy jótékony egyesület választmányi ülésére. A szolga jelen- tette, hogy a nő kint vár a kocsiban.

Lady Janet azonnal elhárította az utjába került akadályt. Meghagyta a szolgának, hogy látogatóját vezesse a fogadósobába és mentse ki nála előre nem látott ügyekkel. Miss Roseberry azonnal üdvözölni fogja a vendéget. A lady azután gyuosan Julianhoz fordult:

— Talán még jobb szeretné, uramócsám, ha miss Roseberry nemcsak a szobát, de a házat is elhagyna, mielőtt ön titkát leleplezné? Julian arra még inkább elkomolyodott. Igennel válaszolt. Lady Janet visszatért az ebédlőbe.

(Folytatása következik.)

A határidőszület iolyamán a következő kölések történtek:

Table with columns for month/year and price ranges for 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Áprilisi roz', 'Áprilisi zab', 'Májusi tengeri', 'Júliusi tengeri', 'Augusztusi repce'.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for month/year and price ranges for 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Áprilisi roz', 'Áprilisi zab', 'Májusi tengeri', 'Júliusi tengeri', 'Repce augusztusra'.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns for month/year and price ranges for 'Áprilisi buza', 'Októberi buza', 'Áprilisi roz', 'Áprilisi zab', 'Májusi tengeri', 'Júliusi tengeri', 'Augusztusi repce'.

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsdé kezdetén nyugodt volt, később azonban, kedvezőbb külföldi jegyzésekre és bécsi fe- dezésekre, az iránymegszilárdult és a nemzetközi ér- tékek emelkedtek, míg a két villamos vasut helyi eladásokra gyengébben zárult. Az általános üzlet mér- sékelt maradt.

Valuta és ércáru némileg magasabb.

A helyi értékek piaca nyugodt.

Előzetes. Osztrák Hitelrészvény 691.75—692.75. Magyar Hitelrészvény 748.—. Leszámitolóbank 457.— —457.25 Osztrák-Magyar Államvasut 697.—699.—. Márka 117.14. Közúti vasut 623.—621.50.

A déli tőzsdé: Osztrák Hitelrészvény 691.75—692.75—692.75. Magyar Hitelrészvény 750.—750.75—750.50. Koronajáradék 99.37 1/2—99.45—99.40. Leszámitolóbank 457.—. Jelzálogbank 499.50—500.—. Rimamurányi 486.50. Osztrák-Magyar Államvasut 693.—701.—700.50. Déli vasut 66.—. Márka 117.14. Városi villamos vasut 317.50—318.50—317.50. Közúti vasut részvény 619.—620.50—618.—. 4%-os fővá- rosi kölcsön 98.25. Magy. Orsz. Közp. 1520—1533. Salgótarjáni kőszénbánya 645.—645.—. Ganz és társa gépgyár 2080

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 4—5 korona, 8 napra 11—13 korona, február hó végére 26—28 korona. 4 óraker zárul: Osztrák hitelrészvény 692.75 korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény- üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár- iolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: Incerna magyar 48.—54.— korona, vörös aprószemű 60.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búnsági — korona, középszemű 65.—68.— korona, nagyszemű 70.—75.— korona. Disznószőr: budapesti 75.—75.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 62.50—63.— korona, 3 darabos 65.—65.50 korona, süstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.50—14.— korona. 120 da- rabos — korona, 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 16.50—17.— korona. arzonalszil- vitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 16.50—17.— korona. Szilva: slávoniai 17.—17.60 korona, szerbiai 15.—15.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktörzsde.

A mai előtőzsdén az üzlet eszöndes és a hangulat kedvetlen volt, csak államvasutak és bányáértékek részeseitük némi figyelemben. A sorompóban legin- kább Dunagőzhajózási és Felsőmagyarországi kohó- részvények iránt érdeklődtek. Hitelrészvények, da- cára az osztlak küszöbön levő kihirdetésének, nem változtak.

A további forgalomban a tőzsdé szilárdabb volt. Zárul eszöndes.

Bécs, február 18. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 121.35. Tisza- és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.50. Magyar vasuti kölcsön eszöndes —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 157.75. Rimamurányi vasútrészvény 486.—. Magyar ko- ronajárdék 99.40. 4%-os Magyar földterem. kötvény 99.45. Magyar hitelbank részvény 749.—. Magyar nyerevény köl- csön sorsjegy 201.—. Kassa-oderberg vasuti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1550.

Bécs, február 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 100.90. 4%-os osztr. aranyjárdék 121.15. 1860-os sorsjegy 154.85. Osztrák hitelsorsjegy 432.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyesület 479.60. Osztrák-magyar bank 1575.—. Déli vasut 56.—. Dunagőzhajózási részvény 915.—. Dohányrészvény 346.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.07. 4 1/2%-os eszt. járdék 100.90. Osztrák koronajárdék 101.15. 1864-iki sorsjegy 248.—. Osztrák hitelintézeti részvény 692.75. Unionbank 545.50. Osztrák Lánderbank 411.—. Osztrák-magyar államvasut 699.50. Elbavölgyi vasut 452.50. Alpeai bányarészvény 397.50. 20 rank. arany 187.8.—. Londoni váltóár 240.97 Bécsi Tramway

Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Lipót kohó —. Az irányzat szilárd.

Bécs, február 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délivásúti magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 692.75. Magyar hitelrészvény 750.—. Angol-Osztrák bank 277.—. Bécsi bank- egyesület 480.25. Union bank 546.—. Lánderbank 411.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 699.50. Déli vasut 56.50. Elbavölgyi vasut 453.—. Eszáknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 346.50. Rimamurányi vasut 488.—. Alpeai bányarészvény 297.50. Mátyási járdék 100.90. Magyar korona járdék 99.40. Török sorsjegy 122.—. Német: birodalmi mára 117.13.—. Napoleon'or 1908.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, február 18. (Tőzsdéi tudósítás.) Biztató jelen- ségek hiányában és az iparértékek piacán a legutóbbi áresé- sek következtében mutatóköz eladókévi hatása alatt a forgal- om vontatott volt. Jelentősebb ár- folyományváltozások alig voltak. Darmstadti részvények javultak, mert kedvező évi mérleget várnak. Később a Laura-részvények hanyatlása eikövetkeztette a tőzsdét és erre a többi, eleinte szilárd kohó részvények is gyengültek. Szénrészvények szintén gyen- gültek. Járdékok nagyobbára szilárdak, csak török sorsje- gyek gyengültek konstantinápolyi jelentésekre. Vasutak közül Kanada-Pacifik-részvények Newyorkra alacsonyabbak. Magán- kamatláb 17/90.

Berlin, február 18. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 121.23. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.50. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék; 100.25. Osztrák-magyar állam- vasut 150.10. Kassa-oderberg vasut —. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpeai bányá- részvény —. Disconto-Commandit 198.10. Általános villa- mossági Edison 101.50. Gelsenkirchen 174.40. Laura-kohó 219.—. 4 1/2%-os eszt. járdék 101.30. 4%-os magyar arany járdék 102.25. Osztrák hitelrészvény 218.80. Déli vasut 16.—. Károly-Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.40. 4%-os új orosz kölcsön 98.60. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 103.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 169.40. Harpeni 174.25. Az irányzat gyengye.

Berlin, február 18. (A Budapesti Napló tudósító- jának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 102.25. Magyar koronajárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 218.75. Osztrák-magyar államvasut 150.25. Déli vasut 16.—. Eszáknyugati vasut 216.40. Elbavölgyi vasut —. Orosz bank- jegy keszpenz —. Buschtiehradi —. Orosz bankje- gy —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, február 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam- vasut 750.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 104.—. Osztrák Lánderbank —. 3%-os francia járdék 100.12. Ottoman- bank 606.—. 3 1/2%-os francia járdék —. Alpeai bányá- részvény —. Déli vasut —. 4%-os magyar arany- járdék 103.25. Párisi bankrészvény 1119. Olasz járdék 102.70. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földinteli- intezeti részvény —. Török dohányrészvény 375.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 18. (Zárlat.) 4 1/2%-os papír- járdék 101.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.60. Magyar koronajárdék 100.30. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 16.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankjegyesület 121.90. Villamos részvény 126.—. 3%-os magyar aranykölcsön 89.50. 4 1/2%-os eszt. járdék 101.35. 4%-os magyar aranyjárdék 102.15. Osztrák hitelrészvény 219.—. Osztrák-magyar államvasut 149.90. Eszáknyugati vasut —. Bécsi váltóár 83.66. Párisi váltóár 814.96. Union bank —. Alpeai bányarészvény 200.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 18. (A Budapesti Napló tudó- sítójának távirata.) Arrolvamosok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 218.90. Német bank 216.75. Disconto 198.30. Berlini kereskedelmi bank 114.90. Gelsenkirchen 174.—. Harpeni 171.25. Laura-kohó —. Olasz járdék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, február 18. (Zárlat.) 4 1/2%-os eszt- járdék 101.40. 1860. sorsjegy 136.—. Déli vasut 1590. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.35. Osztrák hitelrészvény 218.80. Osztrák-magyar államvasut 150.—. Olasz járdék 103.70. 4%-os magyar aranyjárdék 102.40. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 18. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 122—126 fillér. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 128—130 fillér. Fialat közép (páronként 261—320 kilogramm terjedő súlyban) 126—128 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súly- ban) — fillér. — II. Magyar szedetti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (pá- ronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 124—126 fillér. Közép (páron- kint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 123—125 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 122—124 fillér.

Sertésállomány 1903. február 16. napján volt készlet 20.481 darab. — 1903. február 17. napján felhajtá- tott 378 darab. — 1903. február 17. napján elszállított 489 darab. 1903. február hó 18. napjára maradt készletben 20.373 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 18. —

Kinevezés. A pénzügyminiszter a doési pénzügyigazga- tóságokhoz Czank Nep. János nagybecserű pénzügyi fogalmazó- gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben; a székesfehérvári adóhivatalhoz Horváth Lehel nagykali adó- tisztet adóhivatali segédde, a soproni adóhivatalhoz Somogyi Nándor főadóhivatali adóhivatali tisztet adóhivatali segédde, Csomag Kálmán lottójeledeki segédisztet lottójele- deki tisztet, Morvay Béla dohányraktári segédisztet lottójele- deki segédisztet, a kovásznai adóhivatalhoz Nagy Gyula kézi- vásárhelyi adóhivatali gyakornokot adóhivatali főigéncs mino-

A mell szépsége

A legelőkelőbb női baj, melyről azonban a természet nem igen bőkezű. A hüvelyek tehát szívesen fogják tudomásul venni, hogy van egy Ártalmatlan szer, mely a természetet mindegy kétségbeviteli a tekintetben, az előkelőbb fővágyaképpen. Ez az előkelőbb hüvelygél. Általánosan ismert szer a valódi, keleti Venus-balzsam, mely a legújabb orvosok által is honok találatot és tényleg bír azon tulajdonsággal, hogy a mell fejtését és helyreállítását, a szöveteket erősíti, a változott kinövésait eltünteti, amennyiben a mell formája d-szerűen görbültül lesz. Hatásában áll, hogy elősegíti a lapelléket plasztikus anyagok való átváltozása, mely utóbbiak a mell tejében rakódnak le. Az egyszerű elért eredmény minden további kérdés nélkül fennáll. Ezzel hatása által a valódi keleti Venus-balzsam szívesen fogja tudomásul venni, hogy az egész szellemet feljebb emelje. Mindenféle természet elbírja, épp úgy a fejlődésben lévő fiatal leány, mint a teljesen kifejlődött asszony. Még sovány, huzesegény férfiak is kitűnő szolgálatot tesz. Az egészség semmi esetben sem lehet káros, ára pedig egy nagy üvegnél, mely ekkéig tart, 5 kor, 3 üveg 12 kor, 6 üveg 20 kor. A széküldés diszkrét 6 alatt nívétel vagy a pénz előleges bekládése mellett történik. Rendelések intézendők Petrovics Miklóshoz, Budapest, IV., Bécsi-utca 2. sz.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt írt, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalokri kihágások miatt nem betegségekből, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E célből elhatározta az intézet, mindenkinék egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E hiszserrel a baj odanaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalokri kihágások miatt nem betegségekből, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerkötvezen hatáson szorvokra, melyek az évek óta tartó betegségek. Öreges és fiatalok irhatnak a "State Medical Institut"-nak alant emen, honét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonoktól nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldeték felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly széken van csomagolva, hogy tartalmazni senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Magyar királyi Államvasutak Igazgatósága.

Hirdetmény.
Ezenel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomás hílyűzőkben elhelyezett kocsik, a m. büröndök, kalapok, ruha- és tohérmények botolai, napernyők és esernyők stb. az előbbi tohérmények mellett az állomás hílyűzőkben azonnal közpénzfizetés mellett el fognak adni.
Kis-Csillag állomása 1903. február 20-án d. o. 9 órákor.
Fiume állomása 1903. február 20-án d. o. 3 órákor.
Kis-Csillag állomása 1903. február 20-án d. o. 9 órákor.
Budapest, 1903. február hó.
Az igazgatóság.
(Ütányomás nem díjazatik.)

Dr. MULLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacok

a legjobb és leghatásosabb szer az régi huzycsodabántalmaknál — huzycsodabántalmak és folyasnál. Gyógyítás gyakrai már néhány nap alatt, kolomonen utóbbak nélkül. — Fontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékelik. Egy adag ára friss bajoknál kor. 3.20, idült régi bajoknál kor. 5.—, postán küldve csomagolásért 60 fillérrel több, portó nélkül. A valódi készítmények forrására.

Török József gyógyszerháza

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám. Szíveskedjék ezen hirdetéset kivágni és megöröszni.

Most jelent meg!

ÁLLAMI NÉPOKTATÁS.

Írta: HALÁSZ FERENCZ.

Ára 4 korona.

HALÁSZ kultuszminiszteri osztálytanácsos 21 ivre terjedő munkájával könyvet, világos előadásban, könnyen áttekinthető csoportosításban ismertet a nemzeti népvételek fontosságát; az állami népoktatás célját, feladatát és fejlődését; a népoktatásnak a gyakorlati életre való kihatását és a kisd-érvással való szoros kapcsolatát; az állami elemi iskolák elhelyezését, de különösen annak hatását a magyarság meg erősítésére és a nép művelésére.

Ezen nagyszabású munka 2 részre oszlik: **A I-ő rész tartalma:** Nemzeti érdek és népvételek. — Az állami népoktatás fejlődése 1836-ig. — Budapest állami népokiskola. Népoktatás és gyakorlati élet. — Kisd-érvés. — Ifjúsági egyesületek. — Az állami népokiskola elhelyezése. — Az állami népoktatás hatása. — Magyar beszéd. Irni-olvasni tudás. — Az állami népoktatás kifejlesztése. — Az állami népoktatás szervezete.

A II. rész tartalma: Az állami elemi népokiskolák, velők kapcsolatos gazdasági ismételi iskolák és kisd-érvés kiuntatása. — Az állami elemi népokiskolák tanítók (tanítónők) névsora a kinevezési idő szerintében. — A gazdasági ismételi iskolákhoz kinevezett gazdasági szakintézők és tanítónők névsora, a kinevezési idő szerintében.

Kapható az ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapestben, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz. — és minden könyvkereskedésben.

Egyedül valódi angol Balzsam Thierry A. gyógyszerész által

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva. Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védegyoitalma alatt áll. Ezen balzsam bőséges és külsőleg használható. — 1. A tüdőknek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarhust és könetkiválat, a fájdalom köhögésnek elejét veszi, sőt még regszit betegségeket is gyógyít. 2. Kitűnő hatással van torokgyulladásnál, rekedtségénél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hidegléleket. 4. Megelőző gyorsan gyógyít gyomorgergőket, kólikát és szagatásokat. 5. Jótékony hatását a vértisztító, tisztítja a véseket, megszünteti hypochondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpénés, továbbá minden fog- és szájbetegségénél és megszünteti a felbőfőzést, valamint a száj- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sobre, ugymint hópórsócs, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrés. — ruh, kiz és kiütések, megszünteti továbbá a főfájást, zugrát, szagatást, köszvényt, fülfájást stb. Tessek mindig vigyáznai a zöld apaca-védjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvzser egyenesen a gyárból eredeti kartoncaiban bérmentő az osztrák-magyar monarchia minden postállomására 12 kici vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hoztatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Széküldés csak az összes létező utálványozása vagy lefzetése mellett.

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyógyszerében felülmúlhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régebb lesz, annál értékesebb és hatékonyabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában használható. Mindenki mindig van hatások és segítések, legelőbb az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosra ajánlott, de hatástalan szereket használni, melyekért csak lefeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak a mellet a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható, amolyan teljesen értelem, világhírű szernek, melyekre minden családunk talánának kellene lenni, a hol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessek egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) Limited Országgyógyászati. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn wall. Közp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

Megjelent A Magyar Földbirtok 1903-ra.

Magyarország 100 holdon felüli földbirtokosainak, gazdaszféjének és hasznabírlóinak

Czintára

gazdasági és munkaszíviszonyainak a gazdaszféj kiállítások, versenyek és terméseredménykismertetése.

Ára üveve 25 K. VV kötve 26 K.

Megrendelések

a "PÁTRIA" irod. vállalat-ésnyomdai részv. társasághoz, Budapest, IX. ker., Üllő-út 25. szám intéződének.

Tapasztalataim, melyeket több év működésem alatt bécal német és belgiumi gyógyszerházakban szereztem, arra indították, hogy a dr. Kvapil orvosi utasítása szerint összeállított

Kárpáti egészségi labdacokot (malackal labdacokot)

forgalomba hozzam, melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfuvédások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bérkiütések, köszvény, vízkór és vesebajok ellen a legenyesebb sikerrel alkalmazhatók. Széklétküldési forráktár: Friedrich János gyógyszerész Malackán, Pozsony megye. Raktár: Budapestben: Török József gyógyszerész, Király-utca 12.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr. Ha a labdacok árához 20 kr. mellékelteik, akkor a megrendelt mennyiség az összes bírodalomba bárhová bérmentve küldetik.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán. Van szerencsém önnek tudniára adni, hogy az ön "Kárpáti labdacok" az egyedüli gyógyszer, mely egészségemet már több év óta tartja, azért minden ismerősömmel fogom ajánlani, mint a legjobb és leghatásosabb gyógyszert ajánlom. Kérek tehát utánvételt 2 tekercs labdacot küldeni. — Sasnyás, 1900. dec. 17. Kiváló tiszteltelt Marschall Lajos, cipőszármester.

Tisztelt gyógyszerész ur. Szíveskedjék az ön kitűnő hatású kárpáti egészségi labdacokból saját használatomra 2 tekercset postafordulattal küldeni. Tisztelettel Csilla Gyula, kőműves. Cegléd-Bercel, 1900. VIII. 14.

Tek. Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán. Labdacocokak jó hatását a használati igazolja. Kérem tehát küldjön részemre újra 6 tekercsre 6-6 skatulyával utánvét mellett. Bács-Madaras, 1900. IV. 4. Válos János piéblacs.

Tisztelt gyógyszerész ur. A kárpáti egészségi labdacokot (többek által) nagyon hallottam dicseéni, minél fogva kérem részemre 2 tekercset postafordulattal küldeni. Tölcsván 1900. V. 28. Tisztelettel Juhász János jogyzó

Tek. gyógyszerész ur. Van szerencsém tudni, hogy az ön kitűnő labdacokait az előbbi években és most is használok és mindig nagyon jó hatásoknak bizonyultak! Azért kérek 4 tekercsre postafordulattal mellett. Derecske, 1900. május 26. Legnagyobb tiszteltelt Gyórfy Lajos földbírtokos.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán. Tisztelettel kérek ismét két tekercset az ön híres kárpáti labdacokból, a melyek nálam és az egész családomnál oly sikeresen hatnak, hogy azok nélkül már nem is élhetek. Szilványa, 1899. augusztus 9. Fávoni János építész-vállalkozó.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán. Kérem nekem 1 tekercset híres malackai egészségi labdacokból utánvétellel küldeni, mert azok hatású nagyra. Én most 63 éves vagyok a szelött betegkedtem, de mintha az ön híres labdacocok használatán, mindig jó érzem magamat. Ezért kívánom, hogy az isten óvására legyen frisse vissza Tekintetességének mindazon jószágá, melylyel a szívesű emberiségnek segít. Hódmező, 1899. január hó 6-án. Németh Boldizsár gazdász.

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész urnak Malackán. Kérem hírneves kárpáti egészségi labdacokból 3 tekercset utánvétellel megküldeni. Örömmel tudatom önnek, hogy fiatal koromban nagyra sokat betegkedtem, de ezután időről fogva, mintha az ön kárpáti labdacocok használatán, a legjobb egészségemnek öröme. Németh egyúttal imádkoznék az istenhez, hogy önt a szenvedő emberiség javára még számos éven át a legjobb egészségben megtartsa. Kiváló tiszteltelt F.-Szt-Miklós, 1899. évi május hó 12. Bzelet Klás János.

Diplôme d'honneur avec insigne et medaille dor.

Anna Csillag

Kitüntetve: Diszteklevéllel Diszkeresztvel. és Párisban aranyérmel.

Expositio internationale, D'Hygiene, Paris 1902.

En Csillag Anna

a 185 cm. hosszú óriási loreleyhajammal, ezt önmagam által feltalált hajkenőcsöm 14 hónapi használatán kaptam. Ez mint a legjobb szer a haj ápolására, a haj növesének előmozdítására a fejbőr erősítésére elismertetett, elősegíti uraknál az érteleges telt szakálnövést és már rövid idei használat után úgy a hajnak mint a szakálnak természetes fényt és tömörséget kölcsönöz és megmenti őket az időelőtti öszüléstől a legmagasabb korig.

Egy tétey ára 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 frt.

Postal ártéküldés naponta az ár előre való bekládése vagy utánvét mellett az egész világba a gyárból, hová min en megbízás küldendő.

CSILLAG ANNA

Bécs, I., Graben 14. sz. Berlin, Friedrichstr. 56.

